

Mateřská škola Příšovice, okres Liberec – příspěvková organizace

Č.j.: 70/17

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

POZNÁVÁME SVĚT KOLEM NÁS

Upravená verze od 1. 9. 2017

Cíl naší Mateřské školy

Všestranný rozvoj osobnosti dítěte přirozenou cestou v součinnosti s přírodou.

Naším cílem je vytvořit pro děti takové podmínky pro jejich vzdělávání, aby se cítily v bezpečí, šťastné a spokojené.

Dovést dítě na konci předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých osobních předpokladů získalo věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost a základy kompetencí důležitých pro jeho další rozvoj. Věnovat náležitou pozornost dětem se zdravotním postižením a dětem talentovaným.

Vize naší Mateřské školy:

„Všechno, co opravdu potřebuji znát, jak žít, co dělat a jak vůbec být, jsem se naučil v mateřské škole.“ (Robert Fulghum)

Datum vydání: 30. 8. 2017

Program byl projednán na pedagogické radě dne 28. 8. 2017

Program byl projednám se zřizovatelem dne: 30. 8. 2017

Zpracovala: Dana Žďárská, ředitelka školy ve spolupráci s pedagogickými pracovníci mateřské školy

.....
starosta obce

.....
ředitelka školy

Školní vzdělávací program je dokumentem otevřeným, který je možný na základě aktuálních podmínek a potřeb dotvářet.

O b s a h:

1. Identifikační údaje	4
2. Obecná charakteristika školy	5
3. Podmínky vzdělávání.....	6
3.1. Věcné podmínky	6
3.2. Životospráva	6
3.3. Psychosociální podmínky	7
3.4. Organizace	8
3.5. Řízení mateřské školy	9
3.6. Personální a pedagogické zajištění	9
3.7. Spoluúčast rodičů	10
3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálněvzdělávacími potřebami	11
3.9. Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	11
4. Organizace vzdělávání	12
5. Charakteristika vzdělávacího programu	12
6. Vzdělávací obsah – integrované bloky	19
6.1. Vzdělávací obsah – jednotlivé oblasti	19
6.2. Seznam bloků (integrovaných i dílčích)	40
6.3. Charakteristika integrovaných bloků (záměr, vzdělávací nabídka, očekávané výstupy)	41
6.4. Doplnující programy	53
6.4.1. Šikovné ručičky – aktivita s terapeutickým zaměřením	53
6.4.2. Flétnička – aktivita s terapeutickým zaměřením	53
6.4.3. Logopedická prevence.....	53
6.4.4. „Příroda kolem nás“	54
7. Evaluační systém a pedagogická diagnostika	54
7.1. Evaluace na úrovni třídy	55
7.2. Evaluace na úrovni školy	55
7.3. Nástroje evaluace	55
7.4. Časový plán evaluační činnosti a odpovědnost	56
7.5. Pedagogická diagnostika	58
7.6. Plán pedagogických porad	61
7.7. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	61
8. Seznámení dětí s prevencí před možnými riziky v mateřské škole i mimo ni a při akcích pořádaných školou	62

1. Identifikační údaje

Název zařízení: **MATEŘSKÁ ŠKOLA PŘÍŠOVICE, OKRES LIBEREC –
- PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Adresa: 463 46 Příšovice 162

Telefon: 485 177 160

E -mail: ms@prisovice.cz

WWW. msprisovice.cz

ID datové schránky: t6mkx8f

Právní forma: příspěvková organizace

Ředitelka školy: Dana Žďárská

Zástupkyně ředitelky: Bc Ivana Nožičková

Mateřská škola sdružuje školní jídelnu

Vedoucí školní jídelny: Bc Ivana Nožičková

Zřizovatel: Obec Příšovice

Adresa: 463 46 Příšovice 60

Statutární zástupce zřizovatele: Ing. Drbohlav František

Provoz školy: 6:15 - 16:00 hodin

Kapacita školy: 50 dětí

Kapacita školní jídelny: 55 stravovaných

Počet tříd: 2

2. Obecná charakteristika školy

Předškolní zařízení sdružuje:

1. Mateřská škola	kapacita: 50 dětí	IZO: 107 565 072
2. Jídelna mateřské školy:	kapacita: 55 jídel	IZO: 116 400 439

Mateřská škola (dále jen MŠ) Příšovice je dvoutrídni mateřská škola, která byla dána do provozu v roce 1959.

Počátky předškolního vzdělávání v obci nalezneme již v roce 1945, kdy byl zřízen žňový útulek .Ten byl v roce 1946 přeměněn na celoroční se sídlem v Obecné škole. V roce 1950 se transformoval na mateřskou školu. Od roku 1953 sídlila mateřská škola v místní sokolovně. Kromě naší mateřské školy byly v Příšovicích v letech 1976 až 1992 ještě dvě mateřské školy, které byly postupně kvůli úbytku dětí v obci zrušeny.

Budova MŠ je jednopatrová, v roce 1997 se upravil půdní prostor na stálou ložnici včetně hygienického zařízení. V přízemí se nachází dvě třídy, šatna, školní kuchyně, sociální zařízení, kabinety pomůcek a kancelář. Mateřská škola je obklopena zahradou se vzrostlými stromy. Zejména severní část zahrady je využívána dětmi ke hrám, pohybovým a dalším aktivitám. Je tu velké pískoviště, zahradní domeček, dřevěné průlezky - věž se skluzavkou, houpačka vahadlo, lezecká stěna i pérové houpačky. Součástí zahrady je široký chodník, který slouží dětem k jízdě na koloběžkách a odrážedlech. Ve stinné části zahrady je umístěna dřevěná sedací souprava. Naše mateřská škola se nachází v krásné oblasti Českého ráje, což umožňuje pořádat s dětmi výlety, krátké pěší túry, vést děti k poznávání a ochraně životního prostředí.

Můžeme říci, že naše škola je zařízení rodinného typu. S většinou rodičů se známe (někteří byli našimi žáčky), ve spolupráci s nimi se snažíme, aby se dětem u nás líbilo, aby se cítily spokojeně a bezpečně. Mateřská škola je zaměřená na sociální učení, podporu zdraví a estetického cítění, nabízí pro děti doplňující programy (flétničku, logopedickou péči, šikovné ručičky).

Cílem naší školy je budování mateřské školy,

- která bude mít dobré jméno, bude nabízet pro rodiče a děti nadstandartní nabídku (v péči o děti se speciálně vzdělávacími potřebami a děti nadané), bude otevřena svému okolí, skýtat příjemné prostředí a bude splňovat bezpečnostní a hygienické normy,
- kde pracují zaměstnanci tvořící jeden tým, kde jsou brány všechny profese jako stejně důležité a všem pracovníkům jde o to, aby škola pracovala v zájmu dětí a jejich rodičů,
- kterou budou opouštět děti tělesně zdatné, zvědavé, spokojené, zdravě sebevědomé s rozvíjejícími se zájmy a nadáním, děti s chutí se učit, poznávat nové, objevovat neznámé, chápající okolní svět, ovlivňující životní situace s vědomím odpovědnosti za své chování a jednání.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné podmínky

Mateřská škola má dostatečně velké prostory (podlahová plocha i objem vzduchu vyhovují příslušným hygienickým předpisům). Ve všech místnostech jsou nová plastová okna. Ve třídách a v ložnicích jsou okna opatřena žaluziemi, které umožňují regulovat intenzitu slunečního záření. V přízemí se nachází dvě propojené třídy, což umožňuje dětem vzájemně se navštěvovat, spolu si hrát. Dále je v přízemí školní kuchyně, sociální zařízení, šatny, kabinet pomůcek a kancelář pro ředitelku a vedoucí stravování. V patře jsou dvě stálé ložnice včetně hygienického zařízení. Přilehlé prostory slouží k ukládání pomůcek. Mateřská škola má samostatnou plynovou kotelnu.

Dětský nábytek, umývárny, toalety i lůžka jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu.

Vybavení hračkami, pomůckami, materiály, náčiním a různými doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku. Vše je průběžně doplňováno a obnovováno, učitelky plně využívají pomůcky ke své práci. Většina hraček je umístěna tak, aby si je děti mohly samy brát a také je ukládat na své místo. Mladší děti využívají hraček umístěných v otevřených skříňkách, větší děti si vybírají hračky i z uzavřených skříňek, výše položených. Mateřská škola vlastní mobilní interaktivní panel, který obsahuje nejen výukové programy pro mateřské školy, ale děti zde mají možnost i kreslit a osvojit si základy práce s IT.

Děti se samy svými výtvoři podílejí i na výzdobě interiéru budovy. Dětské práce jsou v šatnách přístupné rodičům i veřejnosti.

Na sever budovy se rozkládá školní zahrada se zastíněným pískovištěm, zahradním domečkem, dřevěnou věží se skluzavkou, střechou na lezení, vahadlovou houpačkou, housenkou, pružinovými houpačkami, lanovým mostem. U domečku mají děti vybudovaný truhlářský ponk, který využívají zejména chlapci. Pro klidové činnosti slouží dřevěná sedací souprava. Zahrada umožňuje dětem rozmanité aktivity. Ráz zahrady dotváří dřeviny.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (čistota, teplota, vlhkost vzduchu, osvětlení, hluchnost, světlo a stín). Pravidelně jsou prováděny technické kontroly, písek v pískovišti je vyměňován 1x za 2 roky.

3.2. Životaspráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů.

Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají dostatek tekutin, ovoce i zeleniny, mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se zdravému stravování.

V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku. Pobyt venku se řídí aktuálním stavem počasí, je vyloučen z důvodu silného deště, mrazu či snížené kvality ovzduší. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i ve třídách. V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku. Do spaní děti nikdo nenutí, mohou odpočívat se svou hračkou. Děti, které nemají potřebu spánku, mohou po krátkém odpočinku využívat klidové činnosti. Učitelky se samy chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přirozený vzor.

3.3. Psychosociální podmínky

Všechny zaměstnankyně školy vytváří dětem takové prostředí, aby se cítily spokojeně, jistě a bezpečně. Než dítě nastoupí do mateřské školy, umožňujeme mu pobyt spolu s maminkou na školní zahradě, může si pohrát s dětmi, které už MŠ navštěvují. Nově přichozí děti mají možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci, do žádné činnosti děti nenutíme, děti povzbuzujeme, chválíme.

Všechny učitelky respektují potřeby dětí (obecně lidské, vývojové a individuální). Reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování (jednají přirozeně a citlivě, navozují situace pohody, klidu, relaxace apod.). Děti jsou zatěžovány úměrně jejich věku, nejsou neurotizovány spěchem a chvatem.

Všechny děti mají stejná práva a povinnosti. Nikdo není znevýhodňován. Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování a norem, které jsou ve škole stanoveny. Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se ve třídách vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde se mají všichni rádi. Učitelky se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany).

Péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Učitelky se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná, kterou navozují vzájemný vztah důvěry a spolupráce. Nezdravá soutěživost dětí je vyloučena. Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si. V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost a zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu. Vzdělávací nabídka

odpovídá věku, individuálním schopnostem předškolních dětí a potřebám jejich života (je dítěti tématicky blízká, přiměřeně náročná, dítěti užitečná a prakticky využitelná).

3.4. Organizace zajištění chodu mateřské školy

V mateřské škole je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Z organizačních důvodů (dohoda se základní školou) zůstává pevná doba pohybových činností nejstarších dětí v tělocvičně při ZŠ . Rodičům umožňujeme přivádět své děti do mateřské školy později než je obvyklé, ale do 8. hodiny musí být dítě přihlášeno ke stravování. Denně jsou zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.

Všechny zaměstnankyně MŠ pomáhají v uspokojování potřeb dětí. Učitelky se plně věnují dětem a jejich vzdělávání, děti zatěžují vždy přiměřeně v rámci jejich možností, dbají na možnost relaxace. Při vstupu dítěte do MŠ je uplatňován individuálně přizpůsobený režim.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Děti mají dostatek prostoru a času pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit, popřípadě v ní mohly pokračovat. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do nabízených činností, pracovaly svým tempem. Vytváříme podmínky pro individuální, skupinové a frontální činnosti. Dbáme na osobní soukromí dětí (neúčast ve společných činnostech, ale i na soukromí při osobní hygieně).

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, věkových zvláštností, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Nejsou překračovány stanovené počty ve třídách, spojování tříd je maximálně omezeno.

Provoz mateřské školy je od 6:15 - 16:00 hod.

Přibližná náplň dne:

6:15 – 8:00 hod.	příchod dětí, ranní hry dle volby a přání dětí
6:15 – 8:45 hod.	ranní hry, pracovní a výtvarné činnosti, pohybové aktivity, didaktické hry na rozvoj dovedností, schopností a vědomostí, individuální práce s dětmi
jazykové chvílky
zdravotně preventivní pohybové aktivity
8:45 - 9:15 hod	hygiena, svačina
9:15 - 9:45 hod.	didaktické hry zaměřené na rozvoj myšlení, poslech pohádek, verše, dramatizace, hudební chvílky, zpěv, taneční hry, rytmizace, cvičení a

	sportovní činnosti, výtvarné a pracovní činnosti – kresba, malba, práce s materiálem, tvoření, objevování, experimentování
9:45- 11:45 hod.	pobyt venku, (nejmladší děti – odcházejí za příznivého počasí ven již po svačině)
11:45 – 12:15 hod.	hygiena,oběd, (nejmladší děti přicházejí na oběd v 11:15 hod.)
12:15 - 14:15 hod.	odpočinek, spánek, klidové činnosti
14:30 – 16:00 hod.	hygiena, odpolední svačina odpolední zájmové činnosti, rozcházení dětí

Pitný režim je zajištěn po celý den, od rána mají děti k dispozici ovocné a zeleninové mísy.

3.5. Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny viz. Školní řád. Statutárním zástupcem školy je ředitelka, která Mateřskou školu řídí a je oprávněna ji zastupovat a jednat ve všech náležitostech. V případě dlouhodobé nepřítomnosti ji zastupuje její zástupkyně. Při vedení zaměstnanců vytváří ředitelka ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech učitelek na rozhodování o zásadních otázkách školního vzdělávacího programu.

Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Všechny učitelky pracují jako tým, zvou ke spolupráci rodiče. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby.

Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními učitelkami. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. V mateřské škole je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek.

Mateřská škola úzce spolupracuje se zřizovatelem, místní Základní školou a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních vzdělávacích a výchovných problémů.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

Všechny pracovnice, které pracují v MŠ jako učitelky, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Celý pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Ředitelka školy vytváří podmínky pro další vzdělávání všech učitelek. Pracovní doba učitelek je organizována takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech

zajištěna optimální pedagogická péče.

Všechny učitelky jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).

3.7. Spoluúčast rodičů

Naší snahou je získat rodiče pro oboustrannou důvěru a otevřenost, porozumění a ochotu spolupracovat. Učitelky sledují potřeby jednotlivých dětí v kontextu s jejich rodinami, snaží se jim porozumět a vyhovět jejich požadavkům. Rodiče jsou aktivně zváni k účasti na dění v mateřské škole, k účasti na různých akcích, jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje (schůzky, nástěnky, individuální rozhovory aj). Projevili-li rodiče zájem, mohou se spolupodílet při řešení vzniklých problémů, na údržbě, či materiálním vybavení školy apod. Učitelky pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dětí, domlouvají se s rodiči na společném postupu podpory rozvoje a učení dítěte. Pedagogové jednají s rodiči ohleduplně, nezneužívají důvěrné informace, nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad, snaží se odhadnout potřebu a míru informovanosti jednotlivých rodičů. Mateřská škola podporuje a využívá zájmu zákonných zástupců aktivně se podílet na životě školy, za aktivitu je jim děkováno veřejným způsobem prostřednictvím nástěnek v šatně dětí. Škola nabízí rodičům poradenský servis, podporuje rodinnou výchovu, snaží se vyjít vstříc rodičům, kteří se dostali do problémů. Rodiče mají možnost konzultovat své problémy s učitelkami na třídách.

3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje Školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Mateřská škola je připravena realizovat podpůrná opatření I. stupně všem dětem, kterým drobné nedostatky brání k naplnění svých vzdělávacích možností. Při zajišťování podpůrných opatření II. – V. stupně postupuje v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. Škola předpokládá co největší spolupráci s rodinou. Kolektiv bere v úvahu speciální potřeby postiženého dítěte, přistupuje k němu profesionálně, citlivě, s vědomím, že takové dítě má jiné předpoklady a je v obtížnější situaci než dítě zdravé.

Mateřská škola zajistí pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními podmínky s ohledem na jejich vývojová a osobnostní specifika (v oblasti věcného prostředí,

životosprávy, psychosociálního klimatu, organizace vzdělávání, personálního a pedagogického zajištění, spolupráce mateřské školy s rodinou). Třídy jsou dostatečně vybaveny pro podporu dětí se speciálně vzdělávacími potřebami. Učitelky diferencují a individualizují vzdělávací proces při plánování a organizaci činností, volbě obsahu, metod i forem vzdělávání, realizují stanovená podpůrná opatření. Na mateřské škole pracují dvě speciální pedagožky, které pomáhají a konzultují jednotlivé děti s ostatními učitelkami. Učitelky spolupracují se zákonnými zástupci dětí, školským poradenským zařízením a dalšími odborníky mimo oblast školství. Škola zajistí případnou přítomnost asistenta pedagoga v souladu a možnostmi platné legislativy.

Podmínky vzdělávání nadaných dětí

Mateřská škola se metodou včasné diagnostiky snaží odhalit mimořádné schopnosti a nadání dětí (metody pozorování, anamnéza, rozhovor, analýza výtvarů, kreseb, hry dítěte, jeho portfolia). Nadané dítě podporujeme formou rozmanité vzdělávací nabídky, individuálně nebo v menších skupinách, zejména v odpoledním čase v různých oblastech. Učitelky, po vyzpozování mimořádných schopností a nadání dítěte, povedou na toto téma rozhovory s rodiči, doporučí vyšetření dítěte odborníkem v Pedagogicko – psychologické poradně. Odborník poradny (ŠPZ) odborným testováním (testy inteligence, testy výkonu, kreativity, didaktické testy) stanoví míru nadání dítěte a případně doporučí stupeň podpůrných opatření. Pokud zjištění vyžaduje vzdělávání dítěte formu individuálního vzdělávacího plánu (IVP), poskytne ŠPZ škole potřebné podklady i metodickou pomoc. Podle přiznaného stupně podpory škola zajistí pro dítě odpovídající podmínky. (Postup vzdělávání s přiznanými podpůrnými opatřeními nebo podle IVP).

3.9. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzhledem k postupným změnám školské legislativy, je záměrem naší školy, co nejlépe realizovat vzdělávání dětí, které dovršily při nástupu do mateřské školy věku dvou let. Tyto děti jsou zařazovány do obou tříd, pokud mají v mateřské škole staršího sourozence, jsou zařazeny do stejné třídy. Mateřská škola dohodne se zákonnými zástupci individuální adaptační režim, například pozdější příchod do MŠ. Podmínky jsou přizpůsobeny **v oblasti personální** (po svačině se těmto dětem věnuje další paní učitelka, která s nimi odchází na pobyt venku, v době oběda je též současné působení 2 učitelek, v případě potřeby vypomáhá se zajištěním osobní hygieny dětí, stravování a sebeobsluhy provozní pracovnice). Překrývání učitelek je zajištěno v maximální možné míře a je závislé na navýšení normativu na dítě. Všechny učitelky se průběžně vzdělávají v oblasti péče a vzdělávání dětí od dvou let. **V oblasti bezpečnosti** je zajištěn bezpečný pohyb v prostorách třídy i při pobytu venku,

didaktické pomůcky a věcné zařízení odpovídající věku dětí (vhodné pro děti od dvou let), v dosahu bezpečné hračky. Děti mají dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování. Podmínky v **oblasti životosprávy** – režim dne je upraven s ohledem na potřeby dětí, doba oběda je posunuta a je jim dán dostatečný prostor. Pro pobyt venku je nejčastěji využívána školní zahrada. Za nepříznivého počasí, chodí na procházky. Největší prostor věnujeme volné hře dětí. Příchod dětí je možné domluvit s rodiči individuálně, přitom platí pravidla pro včasné omlouvání nepřítomnosti dítěte. Děti mají dostatek času na odpočinek, mohou využívat relaxační koutek.

4. Organizace vzdělávání

Přijímání nových dětí probíhá formou zápisu v první polovině května, zápis je zveřejněn vždy s dostatečným předstihem vylepením plakátů, na webových stránkách MŠ, vyhlášením místním rozhlasem a kabelovou televizí. Pro zákonné zástupce nových dětí připravujeme každý rok „Den otevřených dveří“, kdy mají možnost si s dětmi Mateřskou školu prohlédnout, seznámit se s prostředím, děti si zde mohou pohrát a poznávat své budoucí kamarády. Děti jsou přijímány podle daných kritérií, s kterými jsou zákonní zástupci včas seznámeni. Vzdělávání dětí se uskutečňuje ve dvou třídách, které jsou věkově smíšené (2 - 6ti leté děti). Přihlížíme k přání rodičů a dle možností vyhovíme. (sourozenci). Metody a formy práce s dětmi v obou třídách jsou stejné, nijak třídy nerozlišujeme. V Mateřské škole je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Pouze zůstává pevná doba tělovýchovných činností v hale při ZŠ (dohoda se ZŠ). S nejstaršími dětmi uskutečňujeme tělovýchovné činnosti v hale při ZŠ, s ostatními dětmi v prostorách mateřské školy (MŠ je dostatečně vybavena tělovýchovným náčiním pro předškolní vzdělávání). **Souběžné působení dvou učitelek na třídě** je v maximální možné míře, v době hlavní činnosti, v době oběda a přípravy na odpolední odpočinek.

Pokud zákonní zástupci dítěte žádají o **individuální vzdělávání dle § 34b** Školského zákona, pravidla jsou zakotvena ve Školním řádu.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Poznáváme svět kolem nás“ je tvořen v souladu se záměry RVP PV, je vytvořen kolektivem Mateřské školy.

Program Mateřské školy

Dílčí záměry našeho programu jsou rozčleněny do 10 různých oblastí, integrovaných bloků, které vyhovují psychologickým i didaktickým specifikům vzdělávání dětí předškolního věku – jsou přirozeně motivující, přehledné a souvisle navazující. Umožňují dětem nabízet různorodé činnosti a příležitosti, které jsou dítěti blízké a srozumitelné a vycházejí z přirozených vzdělávacích potřeb. V jednotlivých blocích budeme pracovat s určitými tématy. Témata jsou dětem blízká, jsou odvozena z přirozeného cyklu ročních období, z přírodních a společenských situací s nimi spojených a všeho, co se týká dítěte a jeho okolí. Témata bezprostředně souvisí s realitou života dítěte, jsou propojena tím, co dítě denně prožívá a vidí – děti jsou tak vedeny k vnímání skutečnosti v přirozených souvislostech, aby se u nich rozvíjela celá osobnost dítěte. Vzdělávání na základě integrovaných tematických celků představuje model přímé práce s dětmi, který nejlépe odpovídá přirozené mentalitě a vzdělávacím potřebám dětí předškolního věku.

Naší snahou je vytvářet a zprostředkovávat dětem základní životní zkušenosti v přirozeném prostředí skupiny vrstevníků cestou výchovy a vzdělávání založené na principu uspokojování individuálních potřeb a zájmů, vytvořit pohodové přátelské prostředí bez zbytečného spěchu, kde se budou děti cítit dobře. Chceme, aby děti přicházely do MŠ rády, těšily se na své kamarády, aby našly aktivity, které je uspokojí a rozvíjejí. Jde nám o to, aby se děti postupně staly samostatné, zdravě sebevědomé, sebejisté a tvořivé, aby byly schopny spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

Vzdělávací cíle budeme naplňovat tím, že pracujeme:

- ❖ s podmínkami – materiálními, hygienickými, bezpečnostními, psychohygienickými, personálními apod. analyzujeme vlastní situaci a porovnáváme s požadavky ŠVP PV – konkretizujeme v ročním plánu
- ❖ s činnostmi – plánujeme činnosti dětí, protože jsou zárukou motivace, což je předpokladem, že vzdělávací cíle budou naplňovány a vzdělávání bude efektivní s kompetencemi, které upřesňují specifické cíle v pěti oblastech a slouží jako ukazatelé rozvoje a postupu učení, dosažených výsledků
- ❖ s tematickými okruhy – tyto plánované celky je třeba doplňovat tématy ze spontánně vzniklých situací, nápadů a zájmů dětí – realizovat prostřednictvím prožitku dětí
- ❖ se zpětnou vazbou – analyzujeme, vyhodnocujeme – hodnotíme to, na kolik jsou naplňovány cíle vzdělávání (co se činností dětí učí, jak se rozvíjí, jaký mají prostor pro samostatnost..)

Záměry vzdělávání

Podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu (pěstovat v dětech zdravý životní styl).

Umožňujeme dětem dostatek pohybu během dne, každodenní relaxační cvičení, jedenkrát týdně řízenou tělovýchovnou činnost v hale při ZŠ, výlety, pěší túry po okolí, jednodenní pobyty v zimě na horách, hru na flétnu (správné dýchání). Rovněž dětem poskytujeme vyváženou stravu, dostatek tekutin, zeleniny i ovoce. Přejeme si, aby se děti naučily zdravému stravování. Učíme je, aby si své zdraví chránily, byly za ně zodpovědné. Vedeme děti k zájmu o tělovýchovnou činnost, které jsou jednou z možností využití volného času po přestoupení na základní školu.

Systematicky rozvíjet řeč, fantazii a nadání, schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet poznávací a tvůrčí schopnosti dětí

Škola poskytuje kvalifikovanou péči všem dětem v oblasti řečového projevu, individuální péči dětem s vadami řeči v dopoledních činnostech, v odpoledních hodinách nabízí 1x za 14 dní logopedickou péči za přítomnosti rodičů. Děti mají dostatečný prostor pro uplatnění své fantazie - nejen hry s různými konstruktivními stavebnicemi, ale i dramatizace známých pohádek, práce s výtvarným materiálem aj. Podporujeme zájem jak o hudební, tak i výtvarné a tvořivé činnosti. (může to být volba jak trávit volný čas i po vstupu do základní školy). Podněcujeme děti k tvořivému myšlení, logickému uvažování i k řešení problémů. Rozvíjíme schopnost dítěte učit se, ale zároveň ponechávat dětem prostor k uplatnění jejich aktivity, která převažuje nad aktivitou učitelky.

Připravovat děti na život, vnímat svět kolem sebe, vnímat solidaritu se slabými, možnost vnímat i příslušníky jiných národů, učit jim porozumět. Vytvořit základy pro odpovědný postoj dítěte (člověka) ke společenskému i přírodnímu prostředí.

V obou třídách věkově smíšených jsou vždy sourozenci popř. příbuzní v jedné třídě. Umožňujeme dětem pobýt během dne i ve třídě druhé (třídy jsou propojeny). Nebojíme se zařadit dítě s postižením ani děti jiné národnosti. Vedeme je k toleranci a ohleduplnosti k jiným dětem, zvláště k postiženým či dětem jiné národnosti, dále pak k úctě ke starším občanům (setkávání se s nimi před Vánoce, výroba dárků..).

Děti učíme žít spolu, rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy nejen k lidem, ale i k prostředí a přírodě (využíváme lokalitu Českého ráje), učíme pečovat o zeleň a úpravu okolí MŠ, upozorňujeme na možnost třídění odpadu a ukládání do kontejnerů, šetření vodou aj.

Vést děti podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině.

Naší snahou je s jednotlivými rodiči spolupracovat, vzájemně si důvěřovat, uvědomovat si, že

i naše MŠ je jedním ze vzdělávacích středisek v obci. Jsme schopny zajistit poradenský servis pro rodiče. S dětmi navštěvujeme divadelní představení, uskutečňujeme pro rodiče i širokou veřejnost vystoupení při příležitosti Vánoc, Dne matek, rozloučení se školáky. S dětmi jezdíme na celodenní výlety. Snažíme se posilovat sounáležitost mezi dětmi a rodiči, usilujeme o spolupráci s rodiči při výchovně vzdělávací práci. Ve spolupráci s nimi chceme vést děti k péči o své zdraví, o životní prostředí, k vytvoření si představy o pravidlech chování a společenských normách a zároveň dohodnutá a pochopená pravidla dodržovat jak v mateřské škole tak i doma. Využíváme nabídek rodičů k opravám a údržbě školního vybavení, popřípadě materiálního vybavení.

Vést děti k poznání, že mohou jednat svobodně, že však za to jak se rozhodnou a co udělají, odpovídají.

Vedeme děti k tomu, aby se projevovaly jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovaly svá práva, ale zároveň plnily své povinnosti. Pěstujeme v dětech odpovědnost za vlastní jednání.

Metody a formy vzdělávání

Hlavní vzdělávací metodou pro děti je hra nebo jiná pro ně zajímavá činnost. Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Specifickou formu představuje didakticky cílená činnost, ve které učitelka s dítětem naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách i individuálně. Probouzíme v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objeovat i odvahu ukázat, co všechno už samo umí, zvládá a dokáže. Klademe důraz na emoční prožitky dětí. Omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti. U dětí s vadnou výslovností provádíme individuální logopedickou péči.

Mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání patří i vystoupení dětí pro rodiče i širokou veřejnost, návštěvy divadel, výlety zejména po Českém ráji aj.

Školní vzdělávací program umožňuje učitelkám pracovat samostatně, tvořivě s uskutečňováním svých nápadů a s uplatněním své odborné způsobilosti.

Vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami

Mateřská škola realizuje podpůrná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

v souladu s § 16 Školského zákona. Podpůrná opatření jsou podle druhu postižení, organizační, materiální a finanční náročnosti členěna do 5 stupňů. Podpůrné opatření 1. stupně realizuje Mateřská škola i bez doporučení školského poradenského zařízení (dále jen ŠPZ), na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření 2. – 5. stupně realizuje pouze s doporučením ŠPZ, se kterým spolupracuje ředitelka školy, která také pomáhá učitelkám v otázkách vzdělávání a vypracovává PLPP.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

- ❖ Naplňování záměrů a cílů předškolního vzdělávání v mateřské škole je v případě vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami přizpůsobeno tak, aby maximálně vyhovovalo potřebám i možnostem těchto dětí.
- ❖ Snahou všech zúčastněných je vytvářet optimální podmínky k rozvoji osobnosti dítěte se speciálními potřebami, k jeho učení, komunikaci s ostatními, aby dosáhlo k co největší samostatnosti.
- ❖ Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními, mají učitelky na zřeteli, že jednotlivé děti se ve svých individuálních vzdělávacích možnostech liší. Účelem podpory těchto dětí je plné zapojení do výchovně vzdělávacích činností s využitím jak vzdělávacího potenciálu každého dítěte, s ohledem na jeho možnosti, schopnosti, tak s využitím podpůrných opatření (opatření 1. stupně stanoví mateřská škola, od 2. stupně jsou podpůrná opatření stanovená ŠPZ po projednání s mateřskou školou a zákonným zástupcem dítěte).
- ❖ Závazný rámec a organizační zabezpečení vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními 1. stupně je školou zpracovaný PLPP a pro děti od 2. stupně podpory, je školou zpracovaný na základě doporučení ŠPZ Individuální vzdělávací plán (IVP).
- ❖ Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami učitelky i ostatní pracovníci, kteří se podílejí na péči o ně a jejich vzdělávání, volí vhodné metody a prostředky, které jsou v souladu s přiznanými podpůrnými opatřeními, uplatňují vysoce profesionální postoj a přístup k dítěti.
- ❖ Všichni zúčastnění vytvářejí podmínky pro pozitivní přijetí dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do komunity mateřské školy. V souvislosti s tím, učitelky navazují úzkou spolupráci s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikují a předávají potřebné informace.
- ❖ Učitelky spolupracují s dalšími odborníky (pediatry, odbornými lékaři..), využívají služeb školských poradenských zařízení, sdílí zkušenosti s kolegy (i z jiných školských zařízení), vzdělávají se v oblastech zdravotních postižení i sociálních znevýhodnění.

System péče o děti s priznanými podpurnými opatřeními v mateřské škole a děti nadané

- ❖ Škola identifikuje speciální vzdělávací potřeby dětí (učitelky důsledně vedou portfolia dětí, provádějí pedagogickou diagnostiku, do konce října identifikují odchylky ve výkonech, chování, projevech dětí, o zjištěných skutečnostech pohovoří s rodiči dítěte a zároveň oznámí tuto skutečnost ředitelce školy).
- ❖ Učitelky **navrhují podpurná opatření 1. stupně podpory**, vypracují plán pedagogické podpory (PLPP)
Plán pedagogické podpory obsahuje **charakteristiku dítěte** (silné, slabé stránky, popis jeho obtíží, případně sociálně – pedagogickou diagnostiku, aktuální zdravotní stav dítěte, další okolnosti ovlivňující nastavení podpory), dále **stanovení cílů rozvoje dítěte, podpurná opatření v mateřské škole, specifikaci úprav metod práce s dítětem, organizaci jeho vzdělávání, kritéria hodnocení dítěte, pomůcky, podpurná opatření v rámci domácí přípravy (po dohodě s rodiči), podpurná opatření jiného druhu** (respektování zdravotního stavu dítěte, rodinné situace..) a také způsoby a termíny **vyhodnocení účinnosti PLPP**.
- ❖ Následně je **po dobu 3 měsíců realizován PLPP**.
- ❖ **Učitelky vyhodnotí jeho účinnost**, pokud je zjištěno, že podpurná opatření stačí k naplnění vzdělávacích potřeb dítěte, jsou podpurná opatření realizována po dobu, kdy jsou efektivní v dosahování stanovených cílů rozvoje dítěte. Pokud je zjištěno, že opatření nestačí a u dítěte nenastalo očekávané zlepšení ve výkonech, zákonný zástupce dítěte na základě sdělení školy kontaktuje Školské poradenské zařízení .
- ❖ **Mateřská škola pro účel diagnostiky dítěte v ŠPZ** vypracuje zprávu o již poskytnuté pedagogické podpoře, ve které uvede, jaký problém ve vzdělávání dítěte nastal, jaká podpurná opatření byla uplatňována, jak jsou vyhodnocena.
- ❖ **ŠPZ provede vyšetření dítěte** a na jejím základě stanoví, zda je v kompetenci školy pokračovat v podpurném opatření 1. stupně nebo zda jsou speciální potřeby dítěte natolik závažná, že je třeba nastavit podpurná opatření vyššího stupně. Pak se stává dítě klientem ŠPZ.
- ❖ **Pokud ŠPZ přizná dítěti podpurná opatření 2. - 5. stupně**, jsou školou dítěti poskytována, vždy však s předchozím písemným informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte.
- ❖ **Individuální vzdělávací plán (IVP)** škola zpracovává zpravidla pro dítě, které má speciální vzdělávací potřeby a je vzděláváno formou individuální integrace. Podkladem pro zpracování IVP je doporučení ŠPZ a žádost zákonného zástupce dítěte. IVP je zpracován bez odkladu, nejpozději do 30 dnů po obdržení doporučení a

žádosti zákonného zástupce dítěte. IVP vypracovávají učitelky, za jeho vypracování zodpovídá ředitelka školy. Platnost IVP stvrzují podpisy učitelky, ředitelka školy, pracovník ŠPZ a zákonný zástupce dítěte. Na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte, je vzdělávání dítěte poskytováno podle IVP.

- ❖ **IVP** obsahuje údaje o skladbě druhů, stupňů podpůrných opatření, identifikační údaje dítěte, informace o úpravách obsahu vzdělávání dítěte, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání a hodnocení dítěte, případné úpravy výstupů ve vzdělávání dítěte, údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte, je zde uvedeno jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým škola spolupracuje.

Vzdělávání nadaného dítěte

Vzdělávání bude probíhat v běžné třídě, formou individuální integrace s využitím obohacujícího pedagogického přístupu, úzkou spoluprací se zákonnými zástupci dítěte a v souladu s doporučením ŠPZ. V případě nadání v pohybových, či uměleckých oblastech, bude školou zákonným zástupcům dítěte doporučován rozvoj dítěte v umělecké škole v Turnově, či tanečním studiu ILMA v Turnově. Děti s výtvarným, či hudebním nadáním mohou využít též nabídku nadstandartních aktivit v mateřské škole.

Učitelky budou pro úspěšnost práce s nadaným dítětem dodržovat pravidla vstřícné komunikace, pozorné naslouchání, vytvoření dostatečného prostoru pro seberealizaci a prezentaci. Budou s dítětem diskutovat, vybírat činnosti s možností různé obtížnosti, s možností spolupráce, podporovat jeho aktivitu, předkládat podnětný materiál. Škola bude v podpoře rozvoje nadaného dítěte využívat i semináře nabízené Národním institutem pro další vzdělávání (NIDV) v Liberci, semináře nabízené Centrem vzdělanosti Libereckého kraje (CVLK) a v neposlední řadě bude získávat informace k dané problematice též na www.talentovani.cz, www.mensa.cz/nadane-dite, www.nadanedite.cz

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými, akceptují se vývojová specifika, nabídka vychází z jednoduchých principů – časová nenáročnost, jednoduchost, opakování, známé prostředí a nejbližší okolí, smysluplnost a podnětnost a dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru. Z metod učení jsou pro tuto věkovou kategorii nejvhodnější: situační učení, nápodoba, prožitkové učení a učení hrou a činnostmi.

Ve výchově a vzdělávání dětí mladších tří let se budou učitelky snažit úzce spolupracovat s rodinou a vytvářet podmínky pro zajištění provázanosti režimu dvouletého dítěte v rodině i mateřské škole. Individuálně podporovat aktivitu dětí, zvědavost, snahu po objevování, ale zároveň je nepřetěžovat. Vytvořit pevné základy pro postupné osamostatňování dítěte v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji osobnosti. Učitelky budou respektovat jejich specifické potřeby a zájmy.

6. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je uspořádán do 10 integrovaných bloků, společných pro obě třídy. Jednotlivé bloky obsahují tématické okruhy, které jsou v rámci třídy rozpracovány učitelkami do třídních vzdělávacích plánů podle **vzdělávacích oblastí na:**

*pohyb
jazyk a řeč
budeme chytřejší
zpíváme si pro radost
praktické činnosti.*

Učitelky si tématické okruhy vybírají na základě aktuální situace, podle potřeb dětí apod. Při plánování denní vzdělávací nabídky je kladen důraz na propojení všech vzdělávacích oblastí.

6.1. Vzdělávací obsah – jednotlivé oblasti

POHYB

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky (koordinace, pohyblivost, dýchání, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí)
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví a vytváření zdravých životních návyků a postojů
- uvědomění si vlastního těla

Důležité zásady:

- dodržovat denní režim, aby vyhovoval fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- respektovat individuální zvláštnosti dětí (tělesné i smyslové předpoklady)
- respektovat individuální potřeby dětí (potřeba spánku, odpočinku, osobního tempa)
- podporovat samostatnost dítěte při pohybových činnostech
- nabízet dostatek pohybových aktivit, vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- dbát na organizaci z hlediska bezpečnosti dětí
- využívat tělocvičnu při ZŠ a školní zahradu
- vést děti k vhodnému oblékání
- vyvarovat se zařazování nevhodných cviků a činností, vést k vnímání ochrany zdraví a bezpečí (dlouhodobá statická zátěž – sezení, stání, skoky na tvrdou podložku, záklony hlavy, záklony v bedrech bez kompenzace, kotoul vzad, visy, chůze ve dřepu, rozštěpy
- poskytovat vzor chování dospělých v MŠ

Činnosti vedoucí k cílům:

- lokomoční (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení aj.)
- základní gymnastika, turistika sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, náčiním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- psychomotorické hry, ekohry, hudebně pohybové hry
- jednoduché sebeobslužné činnosti (péče o sebe, o své osobní věci, o pořádek)
- poznávací činnosti zaměřené k osvojování pojmů a poznatků o zdraví, lidském těle, bezpečí, tělovýchově a sportu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- ovládat dechové svalstvo
- sladit pohyb se zpěvem
- ovládat koordinaci ruky a oka
- zvládat jemnou motoriku
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, náčiním a nářadím
- zvládat jednoduchou obsluhu, sebeobsluhu a pracovní úkony
- pojmenovat části těla, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a

sportem

- rozlišovat, co zdraví prospívá, a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- orientovat se v prostoru, v řadě
- podílet se na organizaci hry, činnosti
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- uvědomovat si svoje možnosti a limity
- vyvinout volní úsilí

Konkretizované očekávané výstupy:

- zdravotní cviky, dechová cvičení, relaxace
- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- běhat, skákat vpřed, vzad, provádět výskok, seskok na měkkou podložku, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní a nářadí
- naučit se prstovému držení míče, cvičit reakci na pohybující se míč
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu
- překonávat strach z nezvyklých poloh (řibstole, lavička, šv. bedna, tunel)
- přizpůsobit, či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynu
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut) v řízené i spontánní aktivitě
- využívat hudebně pohybovou výchovu (2/4 takt, 3/4 takt, přísunný krok..)
- přiměřené oblékání při pohybových aktivitách, samostatné oblékání
- hry ve sněhu, klouzání na ledu
- užívat různé pomůcky k pohybu (koloběžky, odrážedla, jízdní kola)
- uvědomovat si, co je nebezpečné, v případě potřeby vědět na koho se obrátit
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (při pobytech venku – nesahat na dráty spadlé na zem, nejíst neznámé plody,..)
- znát základní zásady zdravého životního stylu (pozitivní účinky pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, pobytu v přírodě, otužování) a faktory, které zdraví poškozují
- umět pojmenovat viditelné části těla a některé vnitřní orgány (mozek, žaludek, srdce..)
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (rozumět světelné signalizaci)
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím

- uplatňovat postřeh a rychlost
- rozlišovat vpravo, vlevo
- rozlišit a napodobit rytmus
- rozlišovat a používat prostorové pojmy (před, za, vedle..., a běžně je užívat)
- orientovat se v řadě (první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- přijmout roli ve hře (organizátor, spoluhráč, pozorovatel)
- reagovat přiměřeně na dané situace (umět se podřídit)
- umět se přizpůsobit změnám

JAZYK A ŘEČ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, porozumění poslechu) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvní projev, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)
- osvojení některých dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka
- rozvoj kulturně estetických dovedností (slovesných)
- vytváření základů estetického vztahu ke světu, k životu, ke kultuře a umění
- rozvoj tvořivého sebevyjádření, rozvoj dovednosti vyjádřit pocity, dojmy a prožitky
- posilování přirozených a poznávacích citů (zvědavost, zájem..)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Důležité zásady:

- podporovat spontánní komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- dostatek příležitostí a motivace k samostatným řečovým projevům
- správný řečový vzor všech zaměstnankyň MŠ
- respektovat dětský ostych (nenutit dítě do hovoru)
- audiovizuální techniku využívat uvážlivě
- věnovat dostatek pozornosti rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- nabídnout přístup k literatuře
- poskytnout dětem dostatek možností projevat vlastní city, sdělovat dojmy a prožitky

Činnosti vedoucí k cílům:

- ❖ Receptivní dovednosti, literatura – vnímání, porozumění, poslech (sluchové hry, pohádky, bajky, povídky, básně, sledování divadla, televize, prohlížení knih aj.).
- ❖ Rozvíjení slovní zásoby a souvislého vyjadřování – společné diskuze, rozhovory, individuální i skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, sdělování slyšeného druhým, vyřizování vzkazů a zpráv, vyprávění toho, co slyšelo nebo shlédlo, prohlížení a „čtení“ knih.
- ❖ Péče o výslovnost, zřetelnost řeči, jazykový cit, gramatickou stavbu jazyka, artikulační, řečové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, analyticko - syntetické činnosti se slovy
- ❖ Přednes, recitace, dramatizace

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo a intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- připravovat se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, všimnout si nového, změněného, ě
- chápat slovní vtip a humor
- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představitost a fantazii v dramatických a literárních činnostech
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- rozlišovat některé obrazné symboly, porozumět jim
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, sledovat divadlo
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- uvědomovat si svou samostatnost
- uvědomovat si svoje možnosti
- prožívat a projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- navazovat kontakty se známými dospělými
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem

- přiznávat stejná práva druhým, respektovat je
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- verbálně vyjadřovat své představy a zachycovat skutečnosti ze svého okolí

Konkretizované očekávané výstupy:

- pečovat o výslovnost, správnou gramatickou stavbu jazyka (dítě neopravovat, ale zopakovat správně)
- denní zařazování jazykových chviliek
- rozlišování výšky, délky a intenzity různých zvuků
- správně dýchat při řeči, zpěvu
- postupné správné vyslovování všech hlásek a hláskových skupin
- rozvíjení fonemického sluchu
- rozlišování délky samohlásek ve slabikách (grafický záznam, sluchově – flétna, klavír)
- při přednesu říkadel vytleskávání rytmu
- vytváření zdrobnělin, stupňování přídavných jmen
- vytváření hádanek dětmi
- seznamování s lidovými říkadly
- využívání říkadel při hrách a vhodných situacích
- seznamování s poezií, učení zpaměti krátkých textů
- využívání improvizovaných výstupů s loutkou k aktivizaci a motivaci dětí, seznamování s různými druhy loutek (plošné, prstové..) a manipulace s nimi
- zařazování krátkých improvizovaných etud, hříček zaměřených k aktuálním situacím
- pohybové vyjadřování nálad, prožitků, situací
- sluchem rozlišovat slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- soustředěně poslouchat pohádky, sledovat divadelní představení a následně reprodukovat
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, básničky, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho, spontánně vyprávět zážitky
- dokončit příběh, pohádku, vymyslet konec, jinou variantu
- rozvíjet souvislé vyjadřování metodou popisu, reprodukce, vyprávění
- vyprávět příběh s vizuální, či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek apod.)
- obohacovat dětský slovník o nová slova, chápat jednoduchá přirovnání v básních
- porozumění vtipu
- rozeznávání témat básní (o zvířátkách, o mamince, o podzimu, o jaru...)
- řešení hádanek
- rozlišovat poezii a prózu na konkrétních textech (pohádka)
- rozhovory o životní moudrosti v pohádkách (využití k citovému a mravnímu působení)
- podněcování dětí k estetickým aktivitám navozenými zážitky z poslechu a prohlížení

ilustrací v literárních dílech (např. namalovat zážitek z pohádky, napodobit hrdinu pohádky pohybově, využít k dramatizaci)

- všimnout si v literárních textech vztahu lidí ke zvířatům a k přírodě
- při četbě bajek pochopit morální ponaučení
- seznámení s dětskými časopisy, (rozlišování knih a časopisů)
- zařazování četby na pokračování, vzpomínání na obsah minulého příběhu
- orientace v dětských encyklopediích
- aktivní používání slovní zásoby v odpovídajícím významu
- poznávání a vymyšlení antonym (slova významově protikladná), synonym (slova stejného významu) a homonym slova stejně znějící, jiného významu)
- rozšiřovat používání přídavných jmen a sloves a jejich aktivní používání
- zobecňování (pomocí konkrétních obrázků a předmětů (auto, vlak = dopravní prostředky)
- samostatné zformulování vzkazů, či odpovědí na vzkaz
- srozumitelné vyjádření přání, žádosti
- sledování očima zleva doprava
- objevovat význam ilustrací, obrázků i soch
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem
- napodobit některá písmena, číslice
- verbalizovat – co by se stalo, kdyby, jak by to šlo jinak...
- prohlížet si knihy, atlasy, encyklopedie, leporela, znát některé dětské knihy, vyprávět o nich
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém, či situaci řešit (jak skládat puzzle)
- zapojovat se do činností, komunikovat s dětmi i se známými dospělými
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro něj obtížné
- projevovat zájem o spolupráci
- plnit činnosti podle instrukcí
- přirozeně a v míře dané osobními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, strach, smutek, spokojenost)
- spolupracovat s dospělým, obracet se na něho o pomoc, radu
- rozlišovat vhodnost oslovování (vykání, tykání)
- aktivně komunikovat s druhými dětmi (vyprávět, povídat si, poslouchat)
- chápat a respektovat názory druhého dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, hru rozvíjet a obohacovat
- nabídnout pomoc
- spoluvytvářet prostředí pohody
- umět ve styku s dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat,
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití

- pojmenovat povahové vlastnosti
- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, herní skupina)
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým
- přijímat společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se programu
- pozorně poslouchat a sledovat uměleckou reprodukci
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co bylo zajímavé, proč zaujalo)
- v kulturních místech nerušit ostatní při vnímání umění
- všímat si kulturních památek kolem sebe

BUDEME CHYTŘEJŠÍ

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétního názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj kultivace paměti, pozornosti, představitosti, fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- vytváření základů pro práci s informacemi
- vytváření vztahu k místu a prostředí, ve kterém žijeme
- osvojování jednoduchých poznatků o světě a životě, vytváření elementárního povědomí o přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- rozvoj pocitu sounáležitosti s živou i neživou přírodou, lidmi, planetou Zemí
- rozvoj schopnosti vážit si života ve všech jeho formách

Důležité zásady:

- umožnit dostatečné množství příležitostí k poznávacím činnostem založených na vlastní zkušenosti
- vyvarovat se předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- nepředkládat příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- vytvářet prostor pro vyjádření a uplatnění představitosti a mimoracionálního poznávání
- neklást důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, vytvářet prostor pro fantazii

- nepředkládat množství podnětů a informací bez rozvíjení schopností s nimi samostatně pracovat
- vytvářet příležitosti a prostor k experimentaci i samostatnému řešení konkrétních situací
- nezapomínat na porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nabízet příležitosti vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nepředkládat nedostatečné a nepřiměřené informace
- dostatečně, pravdivě a vždy na otázku odpovědět
- vytvářet podnětné prostředí
- vyvarovat se abstraktních pojmů, pojmenování „hotových“ poznatků
- nezprostředkovávat převážně poznávání světa obrazem či filmem
- věnovat pozornost prostředí, pečovat o zdravé prostředí MŠ
- být příkladem pro děti (celý kolektiv)

Činnosti vedoucí k cílům:

- ❖ Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie
 - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů
 - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
 - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
 - volné hry a experimenty s materiálem a předměty
 - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení vnímání, zrakové a sluchové paměti, pozornosti apod.
 - námětové hry
 - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (konstruktivní, dramatické aktivity aj.)
 - hry a činnosti zaměřené k vytváření, chápání pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky...)
 - hry a činnosti zaměřené k řešení problémů, k cvičení paměti (mechanické i logické)
- ❖ Seznamování se společenským prostředím, s přírodou
 - umožnit poznávat hodnotu věcí i lidské práce, poznávat místo, kde žijeme umožnit přirozeně poznávat rozmanitosti světa přírody, kultury i techniky v prostředí MŠ, vycházky do okolí, výlety...)
 - zaměřené pozorování a sledování skutečných objektů, jevů a dějů z okolí
 - manipulace a experimentace s různými materiály a surovinami (pokusy)
 - řešení přirozených a modelových situací
 - porovnávání stavu životního prostředí a jeho vlivu na kvalitu života, poznávání ekosystémů
 - kognitivní činnosti -kladení otázek a hledání odpovědí, vyprávění, poslech

- smyslové hry
- rozvoj schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému - rodina, MŠ

Očekávané výstupy:

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami nástroji a materiály
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- záměrně se soustředit na činnost a její dokončení
- udržet pozornost, soustředěnost, procvičovat paměť, rozvíjet myšlení
- vyjadřovat svou představivost
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- přemýšlet a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- využívat zkušeností k učení
- řešit problémy, úkoly a situace
- vyvinout volní úsilí
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte
- utvořit si představu o pravidlech chování, co je v souladu s nimi a co proti nim
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí
- osvojit si základní poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké a pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka
- rozlišovat aktivity, které mohou životní prostředí zlepšovat a které je mohou poškozovat
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Konkretizované očekávané výstupy:

- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy, odstíny, vlastnosti objektů (lesk, hladkost, jiné specifické znaky)
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino)

- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (slané, sladké, kyselé, hořké, koření)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětů (určit tvar, materiál, počet, velikost)
- pamatovat si postup řešení (např. postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázků na konkrétním místě)
- konstruktivní stavění dle předlohy
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka atd.
- uplatňovat postřeh
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo kdyby..)
- rozhodování o pravdivosti tvrzení (myška je větší než slon)
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly a značky, umět je používat, chápat obrázkové čtení
- znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz koupání, skákání do vody, zákaz rozdělávání ohně apod.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou - např. znát některé číslice, písmena
- jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- rozpoznat a napodobit základní geometrické tvary a znaky -čára svislá, vodorovná, vlnovka
- napodobit některá písmena, číslice
- rozlišovat vpravo, vlevo na vlastním těle, v prostoru, s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, nízko, vysoko, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě
- uvědomovat si různé možnosti uspořádání tříprvkové skupiny v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (dopoledne,poledne,odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase, (den, noc, ráno, večer, dnes, včera, zítra, dny v týdnu), rozlišovat roční období a jejich typické znaky
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, větší- menší, nejmenší – největší, dlouhý – krátký, vysoký-nízký-stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (od nejmenšího k největšímu, poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1-10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků

- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě, uvědomovat si různé možnosti uspořádání tříprvkové skupiny
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (dopoledne,poledne,odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase, (den, noc, ráno, večer,dnes, včera, zítra,dny v týdnu)
- rozlišovat roční období a jejich typické znaky
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (od nejmenšího k největšímu, poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1-10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více, o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky rozdílné i společné, porovnávat dle společných či rozdílných znaků (všechny předměty ze dřeva), zobecňovat (vybrat ovoce, zeleninu, dopravní prostředky..), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus - omyl
- znát své jméno, příjmení, bydliště
- naučit se znát jména a příjmení dětí ve třídě, jména svých rodičů, sourozenců
- poznat svou značku a umět si uložit věci na určené místo
- poznávat veřejné budovy v obci (hasičská zbrojnice, zdravotní středisko, pošta, škola)
- umět poznat, pojmenovat a znát účel dopravních prostředků, rozlišovat je podle místa pohybu, podle zvuku
- poznávat práci dospělých, typické znaky určitých povolání
- seznamovat děti s některými zahradními, lučními i pokojovými květinami
- rozlišovat listnaté a jehličnaté stromy
- upozorňovat na rozdíl strom – keř, všímat si rozdílů listů, plodů
- pozorovat, jak se mění strom od jara do zimy
- prohlubovat poznatky o domácích zvířatech a jejich mláďatech (užitek, způsob života)
- poznávat a pojmenovat některá volně žijící zvířata (zajíc, veverka, ježek..) některé ptáky (kos, vrabec, straka, čáp, vlaštovka..), některý hmyz
- poznávat základní podmínky života ryb
- poznávat i exotická zvířata
- poznávání lidského těla, mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nedorozumění, zkoušet
- odlišit hru od systematické povinnosti
- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
- uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti)

- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
- přijímat pokyny, plnit činnosti dle instrukcí
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým
- domlouvat se na společném řešení
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané, nadšené, že má radost..)
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- rozlišovat společensky nežádoucí chování
- pochopit funkci rodiny a jejích členů
- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí
- zvládat běžné činnosti i jednoduché praktické situace, které se v MŠ opakují
- rozumět běžným okolnostem a jevům, dějům a situacím
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života (živá i neživá příroda, přírodní jevy)
- uvědomovat si, že svět přírody a lidí je na různých částech naší planety různorodý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o své zemi (název státu, státní vlajka, prezident, hlavní město, st.hymna ..)
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (typické znaky některých národů, přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby , kde co roste, žijí zvířata apod.)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje
- všimnout si dění a změn ve svém okolí, v přírodě, proměny komentovat
- cítit oslavy narozenin, svátků, slavnosti
- znát, co je škodlivé, co může ohrožovat životní prostředí, uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují
- všimnout si nepořádku a škod, starat se o rostliny, chápat význam třídění odpadu
- být citlivý k přírodě a chránit ji

ZPÍVÁME SI PRO RADOST

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj schopností a dovedností vyjádřit své pocity, dojmy a prožitky
- rozvoj mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- osvojit si mnohotvárný emocionálně estetický výraz a melodičnost
- položit základy pro vlastní hudebně estetickou tvořivost
- vytvoření základů estetického vztahu ke kultuře a umění, ke světu, životu

Důležité zásady:

- umožnit dítěti projevat vlastní city, prožitky
- dostatečně motivovat děti k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- využít všech předností hudby, podchytit přirozený zájem dětí o hudební činnosti
- poskytnout dostatek příležitostí k rozvoji hudebních dovedností a k vytvoření vztahu dítěte k hudbě

Činnosti vedoucí k cílům:

- hudební činnosti podněcující rozvoj estetického vnímání a vyjadřování, tříbení vkusu
- nabízet dětem činnosti pěvecké, instrumentální, poslechové i hudebně pohybové
- společně s dětmi připravit kulturní programy (Vánoce, Den matek, Rozloučení se školáky..)
- seznamovat děti s lidovou hudbou
- přibližovat dětem zvyky, tradice

Očekávané výstupy:

- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- zacházet s běžnými nástroji
- zvládat jemnou i hrubou motoriku
- připravovat se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- záměrně se soustředit a udržet pozornost při poslechu
- vyjadřovat svou fantazii v hudebních, pohybových činnostech
- rozlišovat některé obrazné symboly (noty, notový klíč)
- vnímat umělecké i kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti, vokální i instrumentální
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- přijímat pozitivní hodnocení i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky

Konkretizované očekávané výstupy:

- provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynu
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (při chůzi, rytmických činnostech)
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji
- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce
- rozlišovat zvuky a známé melodie
- rozlišovat a napodobovat rytmus

- soustředěně poslouchat hudební produkci, melodii (rozlišit pochod, ukolébavku, veselou či smutnou hudbu)
- zapamatovat si říkadlo, píseň
- rozlišit zvuky hudebních nástrojů a některé určit
- vyjadřovat se pohybem, hrou na dětské nástroje, hudebně pohybovou činností
- poznat některé hudební znaky
- správně pečovat o hlas
- učit děti rozlišovat nehudební zvuky, mluvní a zpěvní projev
- postupně se orientovat ve zvukovém i tónovém prostoru přiměřeném dětskému chápání
- postupně se naučit reagovat na gesto, kdy začít, skončit, vnímat předeheru mezihru
- naučit se zpívat samostatně i v menších skupinách
- podněcovat děti ke vnímání tempa, dynamiky (pomalu, rychleji, tiše, nahlas)
- uvědomovat si různé melodické postupy v písních (stoupající – klesající melodie)
- využití nástroje při hře na ozvěnu
- vnímat změnu hudebního doprovodu – reagovat pohybem
- prohlubovat sluchové vnímání dětí
- rozvíjet fonemický sluch (různě a stejně znějící kostky, hry typu „Ptáčku, jak zpíváš“...)

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (získání sebevědomí, sebedůvěry)
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj schopností a dovedností vyjádřit pocity, dojmy a prožitky (konkretizování dětských představ)
- rozvoj kulturně estetických výtvarných dovedností
- vytvoření základů estetického vztahu ke světu, k životu, ke kultuře a umění
- osvojení dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí a spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Důležité zásady:

- neomezovat samostatnost dětí při pracovních činnostech
- nabízet dostatek příležitostí k pracovním úkonům

- vyvarovat se nevhodné organizaci z hlediska bezpečnosti dětí
- správný vzor všech zaměstnankyň MŠ
- nechat dětem dostatečný prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti
- dostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- umožnit dítěti dokončit činnost v individuálním tempu, nezasahovat a nepřerušovat činnost dětí
- dostatečně děti motivovat k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění, nabídnout dostatek příležitostí k rozvoji výtvarných dovedností
- nabízet dostatek podnětů podporujících estetické prožívání a vyjadřování (úprava MŠ, obměňování prostředí..), seznamovat děti s výtvarným uměním

Činnosti vedoucí k cílům: (výtvarné a pracovní činnosti)

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s nástroji, pomůckami, materiálem
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti (péče o sebe, o své osobní věci)
- přiměřené činnosti a úkoly umožňující dítěti dosáhnout úspěchu, aby získalo důvěru ve vlastní sílu a schopnosti, následné ocenění jeho snahy a úsilí
- různé skupinové činnosti (pracovní i výtvarné), kdy se děti spolupodílejí na činnosti a na jejím výsledku
- smysluplné pracovní činnosti
- péstitelské činnosti, péče o školní prostředí, školní zahradu, o životní prostředí

Očekávané výstupy:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- zacházet s předměty denní potřeby, drobnými pomůckami, nástroji, náčiním
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v konstruktivních a výtvarných činnostech
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost, dokončit započatou práci
- vnímat umělecké a kulturní podněty
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik

Konkretizované očekávané výstupy:

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení, či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku, pastelku držet správně s uvolněným zápěstím

- vést stopu tužky při kresbě
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (navlékat, skládat, zavazovat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, křídou, uhlem, špejlí namočenou v tuši, nůžkami..) a materiály (papírem, textilem, modelovací hmotou, sochařskou hlinou..)
- kreslit, malovat, modelovat, obtiskovat, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- pracovat s papírem (vytrhávat, skládat, lepit, mačkat, stříhat..)
- pracovat s přírodním materiálem (seskupování, řazení drobných přírodnin, vytváření zvířátek, postav, stavění z písku..)
- modelovací hmotu mačkat, hníst, válet, vytahovat, zploštit kouli, vytvořit placku, upravovat tvar, realizovat vlastní představu
- zdobit vrypem, přilepovat detaily
- naučit se samostatně nalepovat
- naučit se správně stříhat nůžkami papír, textil
- přírodní i ostatní materiály tvořivě využívat při pracovních a výtvarných činnostech, s materiály experimentovat, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů apod.)
- s materiály, barvami vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět do klovatiny, obtiskovat
- dokreslit chybějící část na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu tvořit dle vlastní představy
- naučit se malbou vyjádřit náladu, atmosféru (podzimní krajina, déšť, noc)
- postupně kreslit či malovat děj v ploše, vyrovnávat se s pozadím
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- sledovat výtvarnou produkci a vyjádřit svoje prožitky
- všimnout si kulturních památek ve svém okolí
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů)
- rozvíjet a obohacovat kresbu podle své představivosti a fantazie
- výtvarně vyjádřit svoje „nápad“, experimentovat
- odhadnout, na co stačí, co zvládne, uvědomovat si své nedostatky, přiznávat chybu
- vést děti k ovládnutí různě velkých ploch
- postupně kreslit čitelněji, jistěji (bohatě rozvinout námět)
- znázornit charakteristické rysy lidské postavy
- tématická kresba na základě citového prožitku (oblíbená pohádka)
- kresbou naznačit, znázornit vztah člověka k prostředí (doma, MŠ, výlet)
- postupně znázornit postavy v pohybu
- znázornění zvířecí figury postupně i v různých pozicích, v pohybu (kresba, malba,

modelování)

- znázornění dopravních prostředků (kresba, malba, stříhání, lepení..)
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor
- postarat se o své osobní věci, hračky a pomůcky
- udržovat pořádek a zvládat jednoduché úklidové práce
- uvědomovat si, co je nebezpečné (manipulace s některými nástroji)

PRUBĚŽNÉ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj schopnosti vytvářet a rozvíjet citové vztahy v okolí
- získání schopností řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci
- vytváření prosociálních postojů k druhému (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i s dospělými
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dětí
- vytvoření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat, spolupodílet se, přináležet k tomuto společenství (ke třídě, rodině, k ostatním dětem), vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit, zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se přirozenému vývoji a běžným změnám
- rozvoj schopnosti vážit si života ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem

Důležité zásady:

- vytvářet vlídné, vstřícné, laskavé, přátelské prostředí, kde má dítě dostatek lásky a porozumění
- podporovat projev vlastních citů, sdělovat citové dojmy a prožitky, hovořit o nich
- klást na dítě přiměřené nároky, vyvarovat se negativního hodnocení, kdy dítě prožilo pocit selhání
- oceňovat každé úsilí či úspěch dítěte, chválit
- vyvarovat se jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí

- nepřipustit stresy a napětí, nenechat dítě v nejistotě, v nedostatku ochrany a osobního soukromí
- vhodné chování zaměstnankyň MŠ (taktní komunikace, dostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance)
- nevytvářet příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- nepřipustit autoritativní vedení, nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- vytvářet prostředí, které nabízí dostatek možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nepodporovat nezdravou soutěživost
- stanovit pravidla chování ve vztahu k druhému, pravidla dodržovat, nepřipustit špatný vzor
- všímat si, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- nevystupovat příliš často v roli soudce
- podporovat dětská přátelství, vzájemné sympatie dětí
- vytvářet estetické prostředí, nabízet dostatek podnětů k estetickému vnímání a dostatek příležitostí k prožívání a vyjádření
- zabránit špatnému mravnímu vzoru okolí, kdy by děti byly svědky nespravedlivého, nezdořilého, ironického, popř. agresivního chování
- nestanovovat příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se přiměřeně podílejí na vytváření pravidel
- pravidla dodržují i dospělí
- vyvarovat se zvýhodňování některých dětí ve skupině
- nehodnotit dítě bez možnosti dítěte vyjádřit svůj vlastní úsudek
- umožnit dítěti nápravu nesprávného jednání
- dítě neironizovat, neznevažovat jeho úsilí
- zabránit nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, nepřehlížet nežádoucí chování některých dětí
- neřešit konflikty způsobem, který některé dítě vnímá jako nespravedlivé
- věnovat pozornost varování a ochraně před možným nebezpečím
- dbát na správný příklad dospělých (ochrana životního prostředí, ekologické postoje, všímat si problémů kolem sebe, ochota podílet se na jejich řešení)

Očekávané výstupy:

- odloučení na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomění si své samostatnosti, mít vlastní názory a postoje, vyjadřovat je
- rozhodování o svých činnostech
- odpovídat za sebe a své jednání ve známých a opakujících se situacích
- umět vyjádřit souhlas či nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

- poslouchat a plnit smysluplné pokyny a slovní příkazy, přijímat vyjasnění a zdůvodnění povinností, přistupovat na vysvětlená a pochopená pravidla
- umět zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v rodinném a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat co cítí (radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu, odložit splnění svých osobních přání)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- respektovat druhého, uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přesto, že je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod., chápat, že osobní resp. Osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, obhajovat svůj názor, přijmout jiný názor, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- oprostít se od nepřiměřených projevů sobectví vůči jinému dítěti, spravedlivě se s ním dělit o hračky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem aj.
- vnímat, co si druhý přeje, co potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc..)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- chápat, že každý má ve třídě, v rodině, ve skupině dětí svou roli, podle které je třeba se chovat
- umět se začlenit do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na prostředí školy i jeho běžné proměny (vnímat základní pravidla), jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídít se názoru skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu a spoluvytvářet v tomto společenství pohodu
- utvořit si základní dětskou představu o tom, co je dobře a co špatně, co se smí a co nesmí (nelhat, nebrat cizí věci, neničit věci kolem sebe, neubližovat, neponižovat, neposmívat se druhým) a podle této představy se chovat jak doma, v mateřské škole i na veřejnosti
- naučit se odmítat společensky nežádoucí chování (lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost, agresivitu), bránit se jeho důsledkům, vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají
- chovat se slušně a zdvořile k dospělým i k dětem, vážit si jejich práce a úsilí

- zacházet šetrně s hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami...
- naučit se vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý (jak svět přírody, tak i lidí), že všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje, že se změnami musí v životě počítat
- mít povědomí o významu životního prostředí

Průběžné vzdělávací cíle jsou naplňovány při každodenních činnostech a příležitostech. Dětem umožňujeme a nabízíme:

- vstřícnou a citlivou komunikaci, pohodové prostředí
- činnosti nejrůznějšího zaměření umožňující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování, sebehodnocení, řešení přirozených situací
- příležitosti a hry vyžadující vůli, vytrvalost, sebeovládání
- cvičení organizačních schopností
- společenské hry, společenské aktivity nejrůznějšího zaměření
- hry individuální, ve skupinách
- podporujeme dětská přátelství
- rozvíjení hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, mít ohleduplnost k druhému, učit ochotě se rozdělit, půjčit hračku, střídat se, pomoci, řešit vzájemný spor, chránit soukromí a bezpečnost svou i druhých
- každodenní pozitivní vzory chování (zdvořilost, ohleduplnost, citlivost, tolerance) a jednání (spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost..)
- příležitost uvědomovat si, že ne všichni lidé se chovají „správně“, že se mohou chovat neočekávaně, nevkusně i hrubě a ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, poučení, jak se v takovém případě chovat a jak se chránit
- příležitosti podílet se na vymezení společenských hodnot a jasných, smysluplných a co do počtu přiměřených pravidel soužití ve třídě
- spoluvytváření vkusného, esteticky vyváženého a podnětného prostředí
- setkávat se i mimo MŠ s dramatickým uměním (návštěva divadel, i zúčastňovat se jiných akcí, zajímavých pro děti předškolního věku)

6.2. Seznam bloků (integrovaných i dílčích)

1. Naše Mateřská škola - Pojd'te si s námi hrát
- U nás v Mateřské škole

2. Podzim - Co nám roste na zahradě
- Přijela pout'
- Podzim v lese
- Jak šel Honza hledat poklad
- O Budulínkovi
- Barevný podzim
- Listopad, listopad

3. Věci kolem nás - Jaké to je
- Švadlenka
- Jak si čáry hrály
- Pekař peče housky

4. Vánoce - Přijde k nám Mikuláš
- Těšíme se na Vánoce
- Štědrej večer nastal

5. Zima - Co jsem dostal od Ježíška
- Zvířátka, o která bychom se měli v zimě starat
- Zima je, zima je
- Zimní hry a sporty

6. Můj volný čas - Co děláme celý den
- Karneval
- Moje tělo
- Cesta ke zdraví
- Moje oblíbená pohádka
- Hrnečku vař

7. Kdo co dělá - Co dělá tatínek a maminka
- Co se z čeho vyrábí
- Hrajeme si na řidiče
- Stavíme dům

8. Jaro
- Přišlo jaro do vsi
 - Šel zahradník do zahrady
 - Velikonoce – svátky jara
 - Hody hody doprovody
 - Koho mám na světě nejraději
 - Dnes má svátek moje máma
 - Jaro v plné kráse
9. Naši kamarádi zvířata
- U babičky na dvorečku
 - Víš,kde bydlí zvířátka
 - Na procházce v lese a ZOO
10. Léto
- Dětem k svátku
 - Poznáváme okolí Příšovic
 - Až já půjdu do školy
 - Těšíme se na prázdniny

6.3. Charakteristika integrovaných bloků (záměr, vzdělávací nabídka, očekávané výstupy)

1. Naše mateřská škola

Dílčí bloky: *Pojďte si s námi hrát*
U nás v mateřské škole

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: osvojování si poznatků o pohybových činnostech, zvládat sebeobsluhu, osvojování věku přiměřených praktických dovedností
- Dítě a jeho psychika: rozvoj řečových schopností (naslouchání, porozumění, vyprávění zážitků)
posilování přirozených poznávacích smyslů(zvědavost, zájem)
odloučit se na určitou dobu od rodičů, být aktivní i bez jejich opory
rozvíjet mravní i estetické vnímání
- Dítě a ten druhý: navazovat kontakt s dospělým, seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem (navazovat

- dětská přátelství)
 vytváření prosociálních postojů (tolerance, přizpůsobivost, respekt)
- Dítě a společnost: uplatňování návyků v základních formách společenského chování (začlenění mezi své vrstevníky, zapojení do společných her)
 - Dítě a svět: seznamování se s prostředím mateřské školy, vyznat se v nejbližším okolí

Pedagogický záměr:

Seznamování se s novým prostředím, navodit radostnou atmosféru, těšit se na společný pobyt dětí v MŠ, na společné zážitky, poznávat nové kamarády, utvářet nové vztahy, respektovat druhého, sjednotit dětský kolektiv po prázdninách.

Vzdělávací nabídka:

Vhodné aktivity, činnosti pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy (společné hry, skupinové aktivity, činnosti - literární, hudební, pohybové, výtvarné) využitím metod prožitkového učení. Dané téma podporuje vzájemnou komunikaci a spolupráci, vede k respektování druhého, rozvíjí vztah k hudbě, k pohybu, komunikativní dovednosti, rozvíjí orientaci ve známém i neznámém prostředí, umožňuje poznat jednotlivé profese v mateřské škole, při společných vycházkách vede k poznávání pravidel silničního provozu - bezpečné chování chodců.

2. Podzim

- Dílčí bloky: *Co nám roste na zahradě*
Přijela pout'
Podzim v lese
Jak šel Honza hledat poklad
O Budulínkovi
Barevný podzim
Listopad, listopad

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: rozvoj pohybových schopností, rozvoj dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, rozvoj fyzické zdatnosti, vytváření zdravých životních návyků
- Dítě a jeho psychika: rozvoj produktivních řečových schopností (výslovnost, vyjadřování, zachytit hlavní myšlenku),
 posilování přirozených poznávacích schopností (zvědavost, radost z

- objevování)
 vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů /ovoce, zelenina/
 postupné získávání citové samostatnosti
 rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu
 (dopravní značky, zákaz rozdělování ohně, apod)
- Dítě a ten druhý: uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého
 (respektovat potřeby jiného dítěte, všimnout si, co si druhý přeje, co potřebuje)
 - Dítě a společnost: utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách (dodržovat společně dohodnutá pravidla vzájemného soužití)
 - Dítě a svět: mít povědomí o širším společenském a kulturním prostředí v okolí dítěte (mít poznatky o zvycích a tradicích v místě, kde dítě žije)
 uvědomovat si nebezpečí a rizika, se kterými se může setkat (mimořádné události), mít povědomí o tom, jak se nebezpečí vyhnout, kam se obrátit o pomoc
 vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti s živou i neživou přírodou

Pedagogický záměr:

Osvojovat si jednoduché poznatky o přírodě a jejich proměnách, poznávat ovoce a zeleninu, jejich význam pro zdraví člověka, sledovat charakteristické rysy podzimního období, poznávat okolí obce, poznávat les, volně žijící zvířata, rozvíjet pracovní zručnost, seznámit s lidovými tradicemi, vést k dopravní kázní, bezpečnosti, chování při mimořádné události – cvičný poplach, užívat správně předložky a příslovce, poznávat výtvarný materiál

Vzdělávací nabídka:

Hry, činnosti, které rozvíjejí pozorovací a poznávací schopnosti dětí, dětskou fantazii, hrubou i jemnou motoriku a pracovní dovednosti. Děti si osvojují jednoduché poznatky o přírodě a jejich proměnách, objevují význam ovoce a zeleniny pro zdraví, sledují charakteristické rysy podzimního období, poznávají okolí obce, poznávají les, všimají si barevnosti, seznamují se s volně žijícími zvířaty (nenásilně jsou vedeny k ochraně přírody), rozvíjí se pracovní zručnost dítěte (práce s různým přírodním materiálem), hrami a praktickými úkony procvičují orientaci v prostoru i v rovině (správné užívání předložek a příslovců), seznamují se s dopravními prostředky (výlet vlakem - bezpečnost při cestování), krátkou pěší túrou si zlepšují fyzickou zdatnost, seznamují se s lidovými tradicemi v obci (pouť).

3. Věci kolem nás

Dílčí bloky: *Jaké to je? /geometrické tvary/
Švadlenka
Jak si čáry hrály
Pekař peče housky*

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: rozvoj základních pohybových dovedností, koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
zacházet s běžnými předměty denní potřeby (hračky, pomůcky, nástroje)
mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví
- Dítě a jeho psychika: rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností, rozvoj smyslového vnímání, zájmu o učení, získávání sebevědomí
zaměřit se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (rozlišovat barvy, zvuky, porovnávat, napodobovat geometrické tvary)
- Dítě a ten druhý: posilovat prosociální postoje, spolupracovat s ostatními
- Dítě a společnost: uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování (vnímat, co je lež, ubližování)
vnímat a přijímat základní hodnoty uznávané ve společnosti
- Dítě a svět: osvojovat si elementární poznatky a dovednosti využitelné pro další učení a životní praxi

Pedagogický záměr:

Všímat si barev a tvarů předmětů, které nás obklopují (učit rozlišovat barvy, geometrické tvary, délku, šířku, velikost.), třídít předměty na základě společné vlastnosti, umístování předmětů (vpravo, vlevo), na základě změn počasí vést k péči o své zdraví, zdokonalovat sebeobsluhu, osvojovat si poznatky o svém těle, učít stříhat nůžkami.

Vzdělávací nabídka:

Hry a činnosti, které rozvíjejí pozorovací a poznávací schopnosti dětí, posilují zvědavost, radost z objevování, děti se učí rozlišovat, třídít, porovnávat (dětí poznávají barvy, geometrické tvary, délku, šířku, výšku..), zdokonalují se v práci s výtvarným materiálem, pracovními nástroji (zároveň se učí bezpečnosti např. při stříhání). Na základě změn počasí jsou vedeny k péči o své zdraví (zdokonalují se v sebeobsluze, osvojují si poznatky o svém těle).

4. Vánoce

Dílčí bloky: *Přijde k nám Mikuláš*
Těšíme se na Vánoce
Štědrej večer nastal...

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
rozvoj pohybových schopností (odstraňování strachu z nezvyklých poloh, zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky)
- Dítě a jeho psychika: rozvoj řečových schopností, kultivovaného projevu, správně vyslovovat, intonovat
záměrně se soustředit a udržet pozornost (říkanky, písničky, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu)
vyvinout volní úsilí (uvědomovat si a vybavovat příjemné i nepříjemné citové prožitky)
- Dítě a ten druhý: posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem, nejen v rodině a mateřské škole, spoluvytvářet prostředí pohody, cítit sounáležitost s ostatními
- Dítě a společnost: vytváření pozitivních vztahů ke kultuře a umění
- Dítě a svět: všimnout si dění a změn v okolí a spoluvytvářet vánoční pohodu

Pedagogický záměr:

Společné slavnosti – příchod Mikuláše, vánoční besídka, seznamovat se s tradicí Vánoc, uvědomovat si citovou vazbu k rodinným příslušníkům a k lidem kolem nás, zpříjemnit chvíle i obyvatelům Domu s pečovatelskou službou, učit plnit přání - zhotovení dárečků.

Vzdělávací nabídka:

Ve všech nabízených činnostech se děti těší na sváteční chvíle, prohlubují mezi sebou hezké vztahy, posiluje se kladný citový vztah k rodině, učí se uvažovat o přáních svých nejbližších, myslet na druhé (setkání s obyvateli DPS), osvojují si zvyky, tradice (příchod Mikuláše, vánoční nadílka v MŠ), učí se vystoupit před kolektivem i větší společností (besídka), zlepšují si jazykové a hudební dovednosti, procvičují paměť, manuální zručnost (zhotovení dárků pro své blízké, ale i pro obyvatele DPS).

5. Zima

Dílčí bloky:

Co jsem dostal od Ježíška

Zvířátka, o která bychom se měli v zimě starat

Zima je, zima je....

Zimní hry a sporty

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: rozvoj pohybových schopností, zachovávat správné držení těla
péče o zdraví (bezpečnost při zimních sportech, pozitivní účinky
pohybu a zdravé výživy, pojmenovat části těla)
- Dítě a jeho psychika: zlepšování řečových schopností a jazykových dovedností (vyjadřovat
samostatně a smysluplně myšlenky, nápady a pocity)
rozvíjet zájem o další formy sdělení (hudební, výtvarné, pohybové
a konstruktivní činnosti)
chápat elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
(barva, velikost, hmotnost...)
posilovat sebevědomí, sebedůvěru, učit se hodnotit svoje osobní
pokroky
- Dítě a ten druhý: spolupracovat s ostatními, rozdělit si úkoly při kolektivní práci
uvědomovat si svá práva, přiznávat stejná práva druhým, dokázat
přijmout kompromis
- Dítě a společnost: adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí
z prostředí školy (vnímat odlišnosti mezi dětmi, mít své kamarády
a rozvíjet s nimi přátelství)
- Dítě a svět: mít povědomí o významu přírody pro člověka, uvědomovat si, že
každý může svým chováním působit na životní prostředí

Pedagogický záměr:

Vnímat krásu přírody v zimě, starat se o zvířata (vycházka ke krmelci), rozvíjet
pohybové schopnosti, pečovat o své zdraví (oblékání – nebezpečí nachlazení, dodržovat
bezpečnost při sánkování, bobování..), poznávání částí lidského těla, zdokonalování práce
s barvou.

Vzdělávací nabídka:

Nabízené činnosti vedou ke zdravému životnímu stylu(zimní sporty), rozvíjejí pohybové
dovednosti, učí děti pečovat o své zdraví (oblékání v zimě – nebezpečí nachlazení, zimní
sporty - důraz na bezpečnost, prevence úrazu), děti se seznamují s částmi lidského těla, vedou
k samostatnému vyjadřování, učí sledovat zleva doprava, umožňují přímé pozorování přírod-

ních jevů (vycházky, výlet na hory), poznávají okolí, sledují rozmanitost a změny v přírodě, počasí, učí se pečovat o zvířata v zimě, seznamují se s elementárními číselnými a matematickými pojmy - množství, zdokonalují se ve výtvarných a pracovních činnostech ,učí se spolupracovat, spolupodílet se na výsledku.

6. Můj volný čas

Dílčí bloky: *Co děláme celý den /ráno,poledne,večer,dny../
Karneval
Moje tělo
Cesta ke zdraví
Moje oblíbená pohádka
Hrnečku,vař*

Očekávané výstupy.

- Dítě a jeho tělo: rozvoj pohybových dovedností, zvládnout prostorovou orientaci, zdokonalovat zacházení s běžnými předměty a nástroji, osvojení si poznatků o těle, vnímat pomocí všech smyslů
- Dítě a jeho psychika: umět pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno, rozvíjet zájem o další formy sdělení (verbální i neverbální), vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů, chápat časové a prostorové pojmy, prožívat ze zvládnutého a poznaného, využívat zkušeností k učení, uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- Dítě a ten druhý: odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná, chovat se obezřetně při setkání s cizími lidmi, respektovat potřeby jiného dítěte, vnímat, co si druhý přeje, či potřebuje
- Dítě a společnost: vnímat kulturní podněty, hodnotit své zážitky, rozvíjet pozitivní vztah ke kultuře a umění a své názory vyjadřovat a projevovat
- Dítě a svět: mít povědomí o širším společenském, přírodním a kulturním prostředí (vnímat svět okolní přírody a přírodních jevů, utvořit si představu o pravidlech chování a společenských normách), uvědomovat si nebezpečí, se kterým se můžeme ve svém okolí setkat, porozumět, že změny jsou přirozené (člověk se vyvíjí)

Pedagogický záměr:

Práce s knihou, pohádkou, řešení pohádkových situací, posilovat schopnost se rozhodnout v běžných situacích, učit základním návykům společenského chování (karneval, divadelní představení aj.), získávat povědomí o mezilidských morálních hodnotách, uvědomovat si

časové vztahy ve spojení s činností, získat pocit radostného vstupu do 1.třídy ZŠ , podněcovat k zájmu o učení, vnímat potřebu péče o naše tělo, mít povědomí o svém těle a jeho vývoji, o tom, co tělu prospívá a co mu škodí.

Vzdělávací nabídka:

Nabízíme hudební, hudebně pohybové činnosti, kde se děti učí sladit pohyb se zpěvem, základním návykům společenského chování, poznávají hudební nástroje, děti poslouchají čtené i vyprávěné pohádky, umožňujeme jim shlédnutí divadla, filmové pohádky a poté vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo - děti řeší pohádkové situace, posiluje se schopnost rozhodnout se v běžných i méně běžných situacích, děti si uvědomují příjemné a nepříjemné citové prožitky, mohou knížky prohlížet a „číst“, graficky napodobují čísla, písmena, poznávají jednoduchá antonyma, zdokonalují se ve výtvarných technikách (kolorovaná kresba), pracují s interaktivní tabulí, seznamují se s řadovými číslovkami, upevňují prostorovou orientaci, předměty třídí dle barvy, tvaru, velikosti, seznamují se s časovými vztahy ve spojení s činností, poznávají části lidského těla, některé orgány a jejich funkce, seznamují se s tím, co tělu prospívá a naopak, co tělu škodí.

7. Kdo co dělá

Dílčí bloky: *Co dělá tatínek a maminka*
Co se z čeho vyrábí
Hrajeme si na řidiče
Stavíme dům

Časová organizace: 3 - 4 týdny

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: zvládnout základní pohybové dovednosti, osvojování si věku přiměřených praktických dovedností, rozvíjet psychickou zdatnost, získávání poznatků a dovedností důležitých pro bezpečnost
- Dítě a jeho psychika: rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (správně formulovat otázky, slovně reagovat, vést rozhovor, umět pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno(dopravní prostředky, druhy materiálů) vyjadřovat svou představivost prostřednictvím tvořivých činností (výtvarné, konstruktivní, hudební)
rozlišit některé obrazné symboly a porozumět jejich významu (dopravní značky, přechod pro chodce...)

- řešit problém
- Dítě a ten druhý: respektovat názor druhého, obhajovat svůj názor
 - Dítě a společnost: zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí výtvarných a hudebních dovedností, jednoduchých hudebních nástrojů
 - Dítě a svět: pozorovat změny ve svém okolí (výstavba nových domů, opravy sídliště a), péče o okolí (nakládání s odpady, třídění), orientace ve vesnici (znát veřejné budovy) OÚ, ZŠ, pošta, zdravotní středisko, obchody – kdo tam pracuje
vnímat, že svět má svůj řád (chápat základní pravidla chování chodců)

Pedagogický záměr:

Vytvářet představu o různých povoláních, o dopravních prostředcích a bezpečném pohybu v silničním provozu, všímat si vlivu dopravy na životní prostředí (smog), zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností (kreslit, modelovat, stavět z kostek, tvořit a vyrábět z různých materiálů).

Vzdělávací nabídka:

Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (tématické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi, pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, poznávání materiálů a jejich vlastností), zdokonalovat návyky bezpečného chování v dopravních situacích, všímat si vlivu dopravy na životní prostředí (smogová situace)

8. Jaro

Dílčí bloky: *Přišlo jaro do vsi*
Šel zahradník do zahrady
Velikonoce – svátky jara
Hody, hody doprovody
Koho mám na světě nejraději
Dnes má svátek moje máma
Jaro v plné kráse

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka), ovládnání

- pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Dítě a jeho psychika: správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči, rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti
naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat, projevovat zájem o poezii, rozvíjet citové vztahy a city plně prožívat, podílet se na organizaci činnosti, přijmout roli (besídka ke Dni matek)
orientovat se v ročním čase, rozlišovat roční období a jeho typické znaky
chápat elementární matematické pojmy a využívat je dle potřeby
 - Dítě a ten druhý: chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní odlišnosti jsou přirozené /uplatňovat své individuální potřeby s ohledem na okolí, být ohleduplný k druhému, být mu partnerem
 - Dítě a společnost: chápat, že každý má v rodině svoji roli, orientovat se ve významu pojmů členů rodiny a vztahů v rodině, posilovat prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem
 - Dítě a svět: podporovat úctu k životu ve všech jeho formách, prohlubovat povědomí o přírodním prostředí, jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

Pedagogický záměr:

Všímat si nového života v přírodě, připomenout lidové tradice a zvyky, seznamování se světem stromů, rostlin, vést k péči o své okolí i o přírodu, získávat povědomí o správném chování člověka k přírodě a životnímu prostředí (návštěva ekocentra, pěstitelské činnosti), zdokonalovat výslovnost, kultivovaný projev (besídka ke Dni matek), uvědomit si a vážít si nejbližších členů rodiny, zhotovení dárků (práce s papírem, barvou, lepidlem...)

Vzdělávací nabídka:

Hry a činnosti, které dětem umožňují všítat si nového života v přírodě, seznámit se světem stromů, rostlin, které vedou k péči o své okolí i o přírodu, prohlubují povědomí o správném chování člověka k přírodě a k životnímu prostředí (návštěva ekocentra, pěstitelské činnosti). Děti si připomenou lidové tradice a zvyky (Velikonoce). Zdokonalují si jazykové a hudební dovednosti, kultivovaný projev (besídka ke Dni matek), nenásilně jsou vedeny k uvědomění si nejbližších členů rodiny, zhotovení dárků (práce s papírem, barvou, lepidlem či jiným materiálem).

9. Naši kamarádi - zvířata

Dílčí bloky: *U babičky na dvorečku*
Viš, kde bydlí zvířátka
Na procházce v lese a ZOO

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: zvládat běžné způsoby pohybu, zdokonalovat obratnost, podporovat zdravé životní návyky
- Dítě a jeho psychika: podporovat osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcích (čísla, číselná řada, písmena) vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova, sledovat a vyprávět příběh
- Dítě a ten druhý: posilování vzájemné komunikace mezi dětmi, uvědomovat si kolektivní soužití a vzájemnou spolupráci
- Dítě a společnost: prohlubovat vytváření základů aktivních postojů ke světu, životu (vnímat, co je lhostejnost, agresivita, rozlišovat společensky nežádoucí chování/
- Dítě a svět: vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, živou i neživou přírodou mít poznatky o existenci jiných zemí a národů (kde se co pěstuje, jaká zvířata tam žijí...)

Pedagogický záměr:

Hledat odpovědi na otázky týkající se živých tvorů, vztah člověka k nim, seznamování se životem různých zvířat, upozorňovat i na nebezpečí při setkání s nimi, zdokonalovat početní představy, rozlišovat hlásku na začátku slova, snažit se slyšet hlásku i na konci slov.

Vzdělávací nabídka:

Děti poznávají domácí zvířata, jejich mláďata i volně žijící zvířata (návštěva eko-centra, ZOO), jejich způsob života, poznávací činnosti vedou zamýšlet se nad svobodou i nesvobodou zvířat, nad vztahem lidí ke zvířatům, chápat nutnost ochrany přírody, upozorňují i na nebezpečí při setkání se zvířaty. Mají možnost poslechu příběhů, bajek (morální ponaučení). Činnosti rozvíjí početní představy (na základě porovnání vytváří číselnou řadu), umožňují pracovat i s přírodním materiálem (malba na kamínky), rozvíjí se jazykové dovednosti (hlásky na začátku i konci slova).

10. Léto

Dílčí bloky: *Dětem k svátku*
Až já půjdu do školy
Poznáváme okolí Příšovic
Těšíme se na prázdniny

Očekávané výstupy:

- Dítě a jeho tělo: podporovat zdravý životní styl
- Dítě a jeho psychika: zdokonalovat komunikativní dovednosti, řečové schopnosti a jazykové dovednosti, posilovat zvědavost, zájem o informace, zájem o knížky, rozvíjet tvořivost, podporovat relativní citovou samostatnost
- Dítě a ten druhý: posilovat komunikativní dovednosti jak verbální tak i neverbální
- Dítě a společnost: podporovat zájem o základní poznatky o prostředí, nejen ve kterém dítě žije, vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- Dítě a svět: vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou, zemí

Pedagogický záměr:

Oslavit Den dětí (sportovní soutěže), návštěva základní školy, výlety, rozvíjet povědomí o světě, že jsme všichni součástí světa, přírody, společnosti a planety Země (poznávací činnosti různých životních prostředí – rybník, řeka, les, louka, pozorování stavu)

Vzdělávací nabídka:

Přirozené pozorování okolní přírody, života v ní, vycházky do okolí, výlety (Jizera, Písečák, Český ráj), vnímat zemský povrch (rybník, řeka, louka, les, skály) pozorování stavu životního prostředí - čistota vody v řece, v rybníce, prohlížení fotografií z cest dětí, prohlížení encyklopedií, sledování událostí v obci, účast na akcích (oslava Dne dětí, sportovní soutěže), samostatně se vyjadřovat i výtvarně (zážitky z akcí), dodržovat kulturní a společenské návyky, návštěva ZŠ, setkání školáků s jejich budoucí paní učitelkou, upevňovat si návyky k ochraně svého zdraví při hrách, pohybových činnostech, dopravních situacích, pobytu u vody, při setkání s cizími lidmi.

Při každodenních činnostech naplňujeme vzdělávání v oblasti chování, sebeobsluhy, hygieny, vůle....

6.4. Doplnující programy a projekty

6.4.1. Program „Šikovné ručičky“

Tato aktivita je prováděna učitelkou Mateřské školy.

Cíl: Rozvíjet u dětí jemnou motoriku, kulturně estetické dovednosti, vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních a výtvarných)

Obsah: Používání různých technik, hry s barvou, práce s přírodními materiály, Manipulační činnosti a jednoduché úkony s nástroji, pomůckami, různým materiálem

Doba: v odpoledních hodinách 1x za 14 dní, od října do poloviny června

6.4.2. Program „Flétnička“

Tato aktivita je prováděna učitelkou Mateřské školy.

Cíl: Vytváření a upevňování správných návyků dýchání, vzbudit zájem dětí o hru na nástroj, rozvíjení a upevňování rytmického a intonačního cítění

Obsah: Seznámení s hudebním nástrojem a péči o něj, základy hudební nauky, zařazování dechových cvičení /brániční dýchání/, osvojování si prstů /hmat/, držení flétny, tvoření tónu, vystoupení při školních besídkách

Doba: v odpoledních hodinách 1x 14 dní, od října do poloviny června

6.4.3. Program „ Logopedická prevence“

Tato aktivita je prováděna učitelkou Mateřské školy.

Cíl: Přispět ke zdárnému vývoji komunikačních a řečových dovedností dětí před jejich vstupem do ZŠ, logopedická prevence, stimulace rozvoje řeči,

Obsah: Dechová cvičení, sluchová cvičení, artikulační cvičení, gymnastika mluvidel, grafomotorika, popis obrázku, vyprávění, vyvozování nových hlásek, rozvoj fonemického sluchu

Doba: v odpoledních hodinách 1 x za 14 dní, od září do poloviny června

Učitelka, která povede tento program má pedagogickou způsobilost ve speciálním a integrovaném školství se zkouškou z logopedie.

6.4.4. Projekt „ Příroda kolem nás“

Cíl: Vytváření základních hygienických a sociálně kulturních dovedností a návyků ve vztahu k životnímu prostředí, probouzení citový vztah k přírodě, k výtvarům lidské práce, poskytnutí základních poznatků o správném a nesprávném vztahu člověka k životnímu prostředí.

Tento projekt prolíná celým vzdělávacím programem.

Doba: průběžně celý školní rok

Nejdůležitější metody: přímé pozorování rostlin a zvířat při pobytu venku, při exkurzích, provádění praktických činností, pokusů a experimentů

Nabízené činnosti: Vycházky do lesa a luk v okolí Písečáku

Půldenní výlety do okolních skal (Drábské světničky, Žehrov..)

Celodenní výlety na okolní hrady, zámky (Trosky, Valdštejn, Zvířetice..)

Programy ekologických center (Střevlák, Čmelák)

Ekovýchovné pořady (Ze života včel, Canesterapie, Sokolníci..)

Pozorování rostlin (cyklicky – pozorování jednoho místa v okolí, jeho změny v souvislosti s jednotlivými ročními obdobími).

Návštěva zvířecího útulku v Turnově

Třídění odpadu v Mateřské škole

Péče o rostliny ve třídě

Péče o ptáčky a zvířátka v zimě (krmítka, nošení jídla lesním zvířátkům do krmelce)

Aktivní pomoc dětí při úklidu školní zahrady a okrasné zahrady

7. Evaluační systém a pedagogická diagnostika

Cílem systému evaluace a autoevaluace je ověření, vyhodnocení a následně zlepšení kvality práce naší Mateřské školy. Evaluace probíhá na úrovni třídy i školy.

7.1. na úrovni třídy

❖ vlastní práce

(učitelka si všímá toho, co se událo, co a jak proběhlo, uvědomuje si, co pozorovala, co její zjištění znamená pro další práci. Sleduje, kde vznikají případné problémy, zvažuje důvody těchto problémů, hledá řešení, další alternativy. Závěry pak promítá do svojí další práce. Zaměřuje se na potřebné dovednosti, upravuje podmínky apod.)

❖ hodnocení sebe sama

(profesionalita a odpovědnost předškolního pedagoga)

❖ **provázanost RVP PV, ŠVP PV, TVP**

(funkčnost TVP – zda došlo k naplnění dílčích cílů a úkolů ve sledovaných oblastech předškolního vzdělávání, zda byla vzdělávací nabídka pro děti přiměřená, zajímavá, podnětná a co jim případně přinesla - vhodnost použitých forem, metod a prostředků, naplňování individuálních vzdělávacích potřeb dětí).

❖ **hodnocení dětí**

(sledování individuálního rozvoje každého dítěte, vést o něm záznamy, portfólia)

7.2. na úrovni školy

❖ **provázanost RVP PV, ŠVP, TVP**

(vzdělávací program naší Mateřské školy – jeho shoda s RVP PV, třídní vzdělávací programy, konkrétní aktivity, formy, pestrost a vyváženost)

❖ **evaluační činnost ředitelky** – rozpracovaná v plánu kontrolní činnosti

(je naplňována v každodenní konfrontaci: děti x zaměstnanci x ředitelka x rodiče)

Kontrolní činnost : učitelky (veškerá pedagogická činnost odpovídá poslání školy, naplňování průběžných a konkrétních cílů daných ŠVP)

Kontrolní činnost: provozní pracovnice: (plnění pracovních povinností, bezproblémový chod Mateřské školy)

❖ **hodnocení zachycené v projevech dětí i dospělých**

❖ **hodnocení kontrolních orgánů**

❖ **dotazníky pro rodiče**

7.3. jaké máme nástroje pro naše evaluační činnosti

- pozorování, záměrné opakované pozorování
- záznamy o dětech, jejich portfolio – sledovaný posun ve vývoji
- rozhovory
- diskuze
- rozbor
- analýza programů a projektu
- rozbor dokumentace
- zdroje informací (děti, rodiče, učitelky, provozní zaměstnanci, zřizovatel, instituce, zápisy z kontrol, inspekční zprávy ČŠI, další odborníci a partneři)
- vyhodnocovací listy (pro integrované i dílčí bloky)

- hospitace ředitelky školy
- pedagogické a provozní porady
- vnitřně stanovená kritéria - pro osobní příplatky
- dotazníky pro různé skupiny osob (rodiče, učitelky, provozní zaměstnanci)

7.4. časový plán evaluační činnosti, odpovědnost

○ ŠVP - 1 x ročně	- ředitelka školy
○ TVP - 2 x ročně vždy v pololetí a na konci školního roku	- učitelky
○ integrované bloky - vždy po jejím ukončení	- učitelky
○ vývoj dítěte - 2 x ročně + průběžně	- učitelky
○ hospitace ředitelky školy – průběžně, minimálně 3 x ročně	- ředitelka školy
○ pedagogické porady minimálně 3 x ročně	- všichni pedagogové
○ provozní porady – dle potřeby	
○ náhodné, ale i plánované krátké vstupy – dle potřeby	- ředitelka školy
○ vlastní hodnocení školy 1 x za 3 roky	- ředitelka školy

VNITŘNÍ EVALUACE

Co sledujeme	Jak a čím	Termín	Kdo odpovídá	Dokumentace	Proč
Efektivita práce	Pracovní doba (využití, překrývání)	září, říjen vyhodnocení	ředitelka školy	pracovní výkaz	stanovení úvazků
	Kontrola docházky	1 x měsíčně	ředitelka školy	pracovní výkaz	dodržování pracovní doby
	Písemná příprava	na celý týden	všechny učitelky	TVP	jak se plní dané cíle
Práce pedagogů	Sebehodnocení	průběžně	všechny učitelky	pedagogická rada	promyšlené postupy a cíle, příprava na práci
	DVPP	průběžně	všechny učitelky	doklad o účasti na akci	další sebevzdělávání, uplatňování nových metod
Naplnění individuálních vzdělávacích potřeb dětí	Pozorování, využití didaktických testů, konzultace učitelek	průběžně	všechny učitelky	záznamové listy o dítěti, portfólia	zhodnocení individuálních pokroků dítěte
	Úroveň komunikace	průběžně	všechny učitelky	záznamové listy o dítěti, portfólia	zhodnocení individuálních pokroků dítěte
Sledování materiálních, hygienických podmínek	Konzultace se zaměstnavatelem a zřizovatelem	průběžně, dle potřeby	všechny učitelky, ředitelka školy	zápis z pedagogické rady	zlepšení a zkvalitnění podmínek

7.5. Pedagogická diagnostika

Individuální hodnocení

Průběžné zaznamenávání vývojové úrovně dítěte, všech oblastí, jaké má zájmy, city, povahu, prožívání, jeho zvláštní rysy, jaký je jeho způsob učení, vyjadřování, jak lze dítě motivovat apod. Pedagogická diagnostika nám umožňuje rozpoznat dítě s problémy, dítě nadané, talentované, z diagnostiky vyplývá individuální zaměření práce učitelky. Portfólia (záznamy o dítěti), slouží k zaznamenávání osobního pokroku dítěte.

Individuální hodnocení musí vycházet z výchozího vývojového stupně dítěte a vzhledem k tomu má být hodnocen pokrok. Dokument slouží k optimalizaci rozvoje dítěte – **je to důvěrný materiál** – podklad pro informace zákonným zástupcům dětí.

Co je evaluace – hodnocení mateřské školy, jejich výsledků (ohlédnutí za naší prací)

Co je hodnocení – ve vztahu k dítěti či pedagogovi – rozvoj učení dítěte, hodnocení práce učitelky

Kritéria hodnocení a evaluace ředitelky školy

Kontrolní činnost – učitelky

Cíl: Jak učitelky probouzejí v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, co všechno už samo umí, zvládne a dokáže.

Kritéria:

- ❖ veškerá pedagogická činnost odpovídá poslání školy
- ❖ dostatečné naplňování cílů daných ročním plánem
- ❖ dostatečné naplňování průběžných a konkrétních vzdělávacích cílů daných ŠVP
- ❖ je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, respektuje potřeby dětí a aktuální situaci

- ❖ děti jsou každodenně dlouho venku
- ❖ děti mají dostatek pohybu na zahradě i v MŠ
- ❖ učitelky respektují individuální potřebu aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí, nenutí děti ke spánku na lůžku
- ❖ učitelky se samy chovají tak, aby byly dětem vzorem
- ❖ děti se cítí v MŠ bezpečně, jistě, spokojeně
- ❖ nově příchozí děti mají možnost postupné adaptace
- ❖ učitelky respektují všechny potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování
- ❖ děti nejsou zatěžovány a neurotizovány spěchem a chvatem
- ❖ všechny děti v MŠ mají stejné postavení
- ❖ není nikdo zesměšňován, podceňován
- ❖ volnost a svoboda dětí je vyvážena s nezbytnou mírou omezení, vyplývající z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád
- ❖ pedagogický styl učitelky je podporující, sympatizující, počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte
- ❖ s dětmi není zbytečně manipulováno, zbytečně se neorganizují
- ❖ nepodporuje se nezdravá soutěživost
- ❖ učitelka se cíleně věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence vandalismu a šikany)
- ❖ prostorové uspořádání třídy vyhovuje nejrůznějším skupinovým a individuálním činnostem dětí
- ❖ hračky jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samy brát i je uklízet a dobře na ně viděly
- ❖ učitelky dbají na dostatek tekutin po celý den, snaží se o maximální pitný režim všech dětí
- ❖ poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený
- ❖ děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru
- ❖ veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti měly prostor pro vlastní iniciativu, experimentování, zapojení se do organizace činností, práci svým tempem
- ❖ učitelky vytvářejí prostor pro individuální, skupinovou i frontální činnost
- ❖ je dbáno na soukromí dětí – možnost se uchýlit do klidného koutu, neúčastnit se společných činností
- ❖ plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí
- ❖ spojování tříd je maximálně omezeno v ranních a odpoledních hodinách
- ❖ evaluační činnost učitelky má smysl, je užitečná pro vyvození závěrů k další práci
- ❖ učitelky dbají o další odborný růst, soustavně se vzdělávají
- ❖ učitelky jednají a chovají se profesionálním způsobem – v souladu se společenskými

pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy dětí, pokročích v učení a domlouvají se na společném postupu při výchově a vzdělávání

- ❖ učitelky chrání soukromí rodiny a zachovávají mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech, s informacemi pracují diskrétně, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad

Kontrolní činnost – provozní pracovnice

Cíl: Plnění pracovních povinností, dodržování organizačního řádu, bezproblémový chod celé mateřské školy.

Kritéria:

- ❖ plní všechny své úkoly dané pracovní náplní
- ❖ dodržují organizační řád školy, pracovní dobu
- ❖ dětský nábytek, tělocvičné nářadí, hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek je udržováno v čistotě, zdravotně nezávadné, bezpečné
- ❖ dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají dostatek tekutin
- ❖ mezi jídly jsou dodržovány vhodné intervaly, děti se nenuťují do jídla
- ❖ pracovnice jsou dětem svým chováním vzorem
- ❖ pracovnice se vyhýbají negativním slovním komentářům a podporují děti v samostatnosti a pozitivním chování
- ❖ spolupracují s ředitelkou školy, učitelkami, zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, aktivně se podílí na nadstandartních aktivitách a akcích školy
- ❖ pracovnice mateřské školy jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly

Prostředky:

- ❖ náhodné vstupy
- ❖ kontrola prostor mateřské školy
- ❖ rozhovory
- ❖ kontrola dodržování a evidence pracovní doby

7.6. Plán pedagogických rad

Pedagogické rady – zde se projednávají otázky řízení školy. Učitelky mají možnost se vyjádřit k základním otázkám rozvoje školy a podílet se na důležitých rozhodnutích. Pracovníci se vzájemně ovlivňují, hledají nejpřijatelnější alternativy. Rady svoláváme z různých důvodů a proto je můžeme rozdělit na pravidelné a mimořádné.

Pravidelné – konají se 3 x ročně, účastní se jich pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci

- tříbí se názory na jednotlivé problémy
- hodnotí se plnění úkolů
- sleduje se, zda se daří naplňovat roční plán apod.
- předávají se důležité informace

Mimořádné - svolávají se dle potřeby

- seznámení se závěry z kontrol
- projednání stížností zákonných zástupců
- řešení přestupků jednotlivce, problémy pracovní kázně
- řešení mimořádné situace při opravách budovy

7.7. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Plán dalšího vzdělávání zpracovává ředitelka školy a projednává jej na pedagogické radě.

Druhy dalšího vzdělávání jsou rozděleny na:

1. Studium k prohlubování odborné kvalifikace (účast na kurzech a seminářích)
2. Samostudium (na formu samostudia je využíváno především studijní volno)

Organizační zajištění dalšího vzdělávání ve škole:

- ❖ Návrhy na plán dalšího vzdělávání předkládají učitelky ředitelce školy.
- ❖ Ředitelka provede formální kontrolu návrhu akce učitelky a doporučí, či

nedoporučí účast na akci s přihlédnutím k : - potřebám školy
- zajištění bezproblémového chodu školy
- počtu akcí učitelky
- finanční náročnosti akce

- ❖ Přihlášky na jednotlivé akce si vyplňují učitelky samostatně.
- ❖ Termíny a místo konání si učitelky hlídají samy.
- ❖ Nemohou-li se ze závažných důvodů akce zúčastnit, jsou povinny informovat ředitelku školy, která zajistí buď účast jiné učitelky nebo akci doporučí zrušit.
- ❖ O průběhu akce učitelka informuje ostatní učitelky.

Oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků:

pedagogika

psychologie

novinky v předškolním vzdělávání

zdravý životní styl

8. Seznámení dětí s prevencí před možnými riziky v budově Mateřské školy (i mimo ni a při akcích pořádaných školou)

Učitelky přiměřenou formou poučí děti o bezpečném chování v prostředí Mateřské školy a při dalších aktivitách mimo areál Mateřské školy a vysvětlí jim možná rizika.

Na závěr poučení prověří znalost probraného formou dotazů a odpovědí (např. komunikativní kruh). Učitelky důsledně dbají na dodržování všech pravidel bezpečnosti stanovených v organizačních směrnicích školy. Poučení o bezpečnosti jsou průběžně opakována a zaznamenávána do Přehledů výchovné práce.

Pobyt a činnosti v budově školy

Riziko	Poučení
<ul style="list-style-type: none">❖ úraz elektrickým proudem❖ dezorientace v prostoru ❖ pád z výšky ❖ náraz na překážku, srážka s dítětem❖ vkládání cizího předmětu do tělních dutin❖ vzájemné poranění ❖ uklouznutí	<ul style="list-style-type: none">❖ nedotýkat se el. zásuvek, el. spotřebičů❖ seznámit se se všemi prostory včetně zázemí personálu a kuchyně, nevycházet z budovy, každé opuštění třídy hlásit učitelce❖ nevylézat do výšky bez přímé kontroly učitelky (tv náradí), správně sedět na židli❖ neběhat, chodit klidně ❖ nekládat korálky, části drobných stavebnic do tělních dutin❖ bezpečné zacházení s nůžkami, s výtvarným i pracovním náradím❖ bezpečná obuv, nekapat vodu v umývárně, hlásit učitelce rozlití tekutin, nevcházet na mokrou podlahu

Pobyt a činnosti na školní zahradě

Riziko	Poučení
<ul style="list-style-type: none">❖ vzájemné poranění	<ul style="list-style-type: none">❖ nemanipulovat klacky, dbát na bezpečnost při práci s kladívkem, svěrákem, hřebíky❖ při jízdě na koloběžkách a odrážedlech dodržovat dohodnutá pravidla❖ nedávat písek do úst, neházet po kamarádovi❖ přiměřené chování na průlezkách, skluzavce, houpadlech (pevně se držet, neprovádět visy, dodržovat přiměřený odstup od zahradních prvků

Sezónní činnosti

Riziko	Poučení
❖ sáňkování	❖ důsledně dodržovat rozdělení kopce na výstupovou a sjezdovou část ❖ dodržovat bezpečnou vzdálenost při sjezdu

Škola má zpracovaný Minimální preventivní program pro MŠ